

MOROVICS ISTVÁN



AZ EUCHARISZTIA ELŐTT

A HÉTFÁJDALMÚ SZOLGÁLATÁBAN

*Porszem az
Eucharisztia előtt*

A Hétfájdalmú szolgálatában

Morovics István



Az idők figyelője

Porszem az Eucharistia előtt

2. kiadás 2011

Szerző: Morovics István

Korrektúra: Edita Chrenková

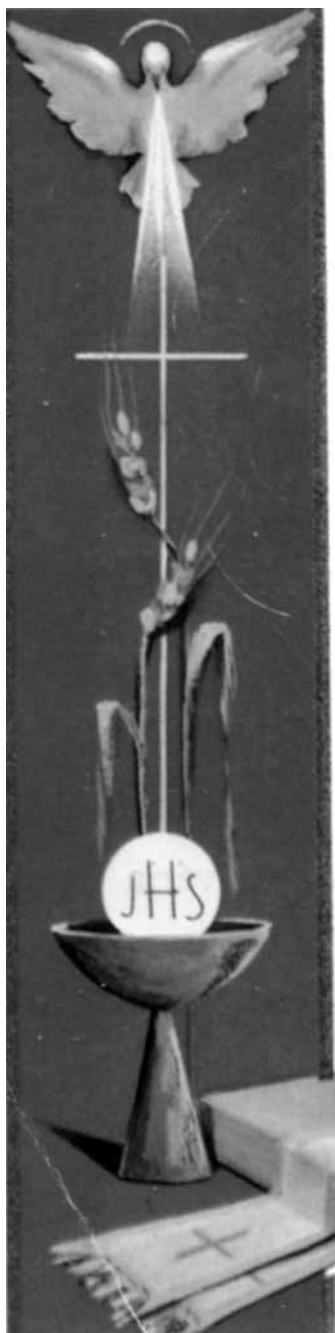
Borító: Jozef Pavlovič

Grafikai elrendezés: Jagus DTP

Nyomta: Dany print, k.f.t.

Tartalom

Porszem az Eucharisztia előtt	7
Bényben	8
Nagymácséd.....	10
Papszentelés	15
Pozsonyeperjes.....	17
Csúz.....	18
Galánta	19
A római stúdió.....	20
Búcsújárások Rómában.....	22
Balony	23
Építkezéseim	25
Dunaszerdahely	26
A püspökök zsinata a családról	
Rómában 1980 októberében	27
Római Szent Péter-templom magyar kápolnája.....	29
Egyházi iskola.....	29
Bacsfa – Szent Antal	30
Szentföld és Efezus	31
Életem szent búcsúhelyei.....	33
Mária műve	35
„Szoci” fonákságok.....	36
„Gyermekeim“	39
Ministránsaim, kispapjaim, apácáim.....	40
Püspökök, elöljáróim	41
Szentjeim.....	42
Az üdvösség rózsafüzére!	44
A szerző életének adatai.....	47



Kedves testvéreim,

*az élet állandó
Isten dicsősége.
Hálás szívvel
ajánlom nektek
ezt a kis munkát
mint emléket
a veletek átélt
életről.*

Szeretettel

Morizs Bóna

Pozsony, 2011. június

Porszem az Eucharisztia előtt

Ezt a szokatlan címet később majd a történet menetében megértjük. Egy lélek történetét fogjuk majd követni.

Emlékeim legelejére életem legszebb ajándékát, kalkuttai boldog Teréz Anya kézírását teszem. Mi lehetne szebb életelvem, mint amit ez a nagy szent írt nekem Berlinben a breviáriumomba: „Légy alázatos mint Mária, akkor szent leszel mint Jézus. Megáld Téged Teréz Anya.”

*Be humble like Mary
that you be holy
like Jesus
God bless you
Lu Teresa m.*

Boldog Teréz Anya kézírása

Akkor kezdjem el ezzel „az idők figyelését”. Tehát vándorolni fogunk egy papi életen keresztül fűszerezve Rómával, Szentfölddel és Efezussal...

Szülőfalum Vágkirályfa. A főtéren áll a Szentháromság szobra, amelyet nagyapám Morovics Péter emelt. A falu népe évente Szentháromság vasárnapján a szoborhoz körmenetes istentiszteletet tartott. E derék ember tizenöt gyermeket nevelt az Egyháznak, akikből a tizennegyedik, János, az édesapám volt. Nagymamám, Pintér Erzsébet, a naponta templomba járó türelmes, szelíd asszony. A másik nagymamám, Molnár Otília, arról volt híres, hogy a heti kenyérsütésnél, cipóval, illatos lángossal és mákospatkóval örvendeztette meg a szegényeket. Ez utóbbinak is nyolc gyermeke volt.

Szent István pannonhalmi alapítólevelében szülőfalum már említve van: Waga néven. Akkor még Vágsellye, Deáki és Vágkirályfa egybetartozott. Ebben az alapítólevélben kétszáz évvel korábbi magyar fogalmak a dülők nevei. E magyar szavak a magyar történelem első leírt szavai.

Boldog emlékü Janics Ferenc kanonok úr, áldja meg őt a jó Isten, mindennap gyóntatta az iskolásait és havi turnusban mindenki sorra került. Édesapám volt a legbiztosabb kandidátusa a papi hivatásra.



Jegyesek Mariazellben

A pozsonyi ferencesek 1926-ban búcsújárást hirdettek Mariazellbe. Már akkor igaz volt, hogy a búcsújárások mély lelkeséget nevelnek. II. János Pál pápa is ezt tanította. Utoljára mikor itt volt, ezt ajánlotta a magyar honfitársainknak.

Édesanyám ezen a búcsújáráson magyar népviseletben vett részt. A készülődsz örömeiben a padlásfölgjáró küszöbén ült. Akkor félve belépett egy kistermetű legényke, odakiáltott az álmélgkodó leánykára és odakuporodva kérdezte: – Teruska, jelentkeztél Mariazellbe? – Igenlő válasz után a legény rácsapta: – Mert én is. Mindkettőjüket valami ismeretlen öröm töltötte el. Szívükben a Szűzanya ajándékkaként egy reményteli, boldog JÖVŐ indult el.

Családunk legszebb ereklýéje a mariazeffi jegyesek fényképe.

1928. július 4-én születtem. Már majdnem aranymisés pap voltam, amikor könnyek között adtam hálát az Istennek. Letérdeltem a királyfai keresztkútnál és áthullámozott a lelkemen: Minden isteni ajándék itt kezdődött. Isten áldja haló poraiban Lénárdot és Eleonórárt, édes keresztszüleimet.

Bényben



A bényi plébániatemplom

Édesszüleim először röpgültek ki a védett családi fészekből, önállóak lettek. Otthont alapítottak. Nem tudom megköszönni a jó Istennek a gyermek-kori élményeimet.

Édesanyám nevelésében a Szentlélek csodálatos útjait látom. Az ősi bényi apátsági templomban még nem tudtam lábra állni, amikor édesanyám letett az oltár szőnyegére, kezével fogta az én kis kacsómat és együtt csöngetünk. Még ma is hallom az isteni zenét. Nagyboldogasszony oltára előtt talán már akkor megkaptam papi hivatásomat. Talán egy évre édesanyám egyedül imádkozott a templomi félhomály-

ban. Mi együtt voltunk a templom közepén. Ő a padban, én a pad mellett voltam. A főajtó nyitva volt. Én széttettem a lábacskaimat és a homlokomat letettem a templom padlójára. A főajtó felé nézve végtenül hosszúnak láttam a templomot. Főlegyenese dtem és ezt mondtam: – Édesanyám, olyan nagy ez a templom. A gyermeki lelkemben megéreztem az Egyház nagyságát.

Ugyanebben az élményben volt részem körülbelül 60 év után a Szent Vitus-katedrálisban, Prágában. Oltártestvéremmel Lelovics Endrével, a történésszel, ezer év európai és cseh történet tanulságát tanulmányoztuk a szent helyen. Még a masaryki köztársaság címe-re is ott volt. A bejáratnál én fölkiáltottam: „Endre, ez fön séges székesegyház, itt élő szent történelem van. Mi boldogok vagyunk, hogy ilyen isteni intézmény papjai vagyunk.” Endre engem józanul lelohasztott: „Tudod, István, kétezer év szépségében és fön ségében, most láttunk egy szerény cserepecskét.”

További ide kívánczó élmény a római Szent Péter patriarchális bazilika, az egyetlen templom a világon, ahol minden nép, minden ember otthonát leli.

Ott otthon van a néger, a kínai, a sárga és természetesen a fehér ember. Ez Szent Péter karizmája, öröme és boldogsága. De térjünk vissza Bénybe. A bényi templomkert akkor is, de főleg most, egy meghatóan tanító történelem. A jobboldali egyméteres füben, édesanyám a sötétben kiáltott utánam: – Hol vagy István, és én sírva feleltem, jelezve ottléte met. Régészek ezen a helyen később egy 700 éves premontrei apátsági kolostort tártak föl.

A templom boltíves kiképzése, főleg az emeleti harangozó helyiség, az ősiség emléke volt. A nagy harang ott kapott fel

a mennyezetig, amikor harangoztam. A templomból kijövet jobbra van a Tizenkét Apostol rotundája. Ezt már Szent István is itt találta. E szent templom körül játszottunk fogócskát. Emlékszem arra a mozsárágyúra, amit úrnapiján egy nagybajszú bácsi a körmenet alatt néhányszor a szentségi Jézus hódolataként durroztatott. A gazdasági udvarban nagy tüzelőfa kúpokot csodáltam és mérhetetlen szép idillt a háziállatok gazdag világában. Ott láttam szerü-



A szüleimmel

ben a két nagy asztagot. Akkor még nem is sejtettem, hogy én egy új világ papja leszek, mindezen szép gazdagság nélkül.

Még egy dolgot el kell mondanom, amelyet 4-5 éves gyerekként szent bor-zadállyal éltem át. Játék közben a templomkert bejáratától balra beszakadtunk. A gödörből fölszúrt bajonettes puskákat húztunk ki, koponyákat is találtunk. Mindegyikünknek jutott egy puska és a bajonettre koponyát szúrtunk. Óbégatva mentünk végig a falun. Az emberek megrémültek. 48-as katonák sírját megszenteltelenítettük. Ezek után most már soha el nem felejthetem a katonák tragédiáját. Alig 80 évvel voltunk a 48-as tragédia után és már az 5 éves gyereket ilyen fájdalmas hazafiságra neveli a Gondviselő Atya?!

Itt a templom előtt láttam először búcsújárás körmenetet. A bényi „Kutacsától” népviseletben férfiak és nők jöttek az apátsági templomhoz. Föl-emelő látvány és élmény volt.

Még egy szép kötelességnek teszek eleget. Bényben az volt a szokás, hogy az üzletből és kocsmából az emberek hitelbe vitték az árut. Még nagygazdák is fenyegetve hitelt követeltek. Kuthy Pál esperes úr édesapámat kioktatta, hogyan védekezzen e végzetes agresszió ellen. Az ő jószándéka, bölcsessége és lelkiatyai diszkréciója édesapámat igen nagy hála és tiszteletre indította. Örök lelki hálaival tartozunk ennek a bölcs lelkipásztornak.

A főt említett okok miatt édesapám elmenni készült Bényből. 1934 úrnapja éjszakáján oláh cigányok vasrácsokon keresztül betörték az üzletünkbe. „Az előjárók-hitelezők” édesapámat vádolták a lopással. Édesapa úrnapján börtönbe került. Akkor Kuthy Pál mellénk állt.

Életünkben háromszor-négyszer családjunkban úrnapján tragikus események történtek. Ezen a napon édesapámat SAS behívóval vitték a keleti frontra. Később ezen a napon kapott infarktust is.

Ezek után haza költöztünk Vágkirályfára.

Nagymácséd

Új események, új kegyelmek jöttek életünkbe. Egy nagyon szegény, végtelen jó nép közé kerültünk. Itt mindenki templomba járt. Itt öltöztem fel először ministránsnak. Hat éves voltam. A ministráns kámzsát hónom alatt 10 cm-es hurkára feltűrték. A karing túlért rajtam. Valahogy kidöcögtem az oltárhoz, ott hanyatt vágódtam. Akkor nem is sejtettem, hogy a papszenté-

lésen ugyanezt fogom tenni, de arcra borulva. Vasárnap 8-kor nyitotta édesapám a kocsmát. Fél tízkor édesapám, a János bácsi, kocsmásokkal minden vasárnap misére ment.

Péntekenként a lakásunk ajtaja fölött örökmécses égett a kereszt előtt. Ha este úrangyalára harangoztak, mindenki letette a kártyát és csendesen imádkozott. Édesapámat, édesanyámat mérhetetlenül szerették. Az ő kis Pistikéjük egyszer Jézuskát játszott a karácsonyi misztériumi játékokban, Margit tanító néni vezetésével. Másszor meg proligyereket játszottam rongyos ruhában, piros cafatokkal. Mind a két szerepben ugyanaz a Jézus mutatkozott meg.

Esténként, a három szent napon, mi gyerekek, végigjártuk kereplőkkel az egész falut. Szintén szentháromságra édesanyámmal és az ájtatos nénikkel jártunk kilencedet imádkozni a főtérré.

Életemnek ebben a szakaszában a búcsújárások lettek életem új, csodálatos színfoltjai. Édesapám Jézus Szíve ünnepre kerékpáron Nagyszombatba vitt. A Kis-Róma szép templomait magyarázta nekem. A Pázmány-templomban akkor láttam először Lukács festményét Máriáról. Akkor még nem tudtam, hogy akik ott vannak a szemináriumban, azok nekem oltártestvéreim lesznek.

Még fárasztóbb, de még mélyrehatóbb élmény volt kerékpáron Máriavölgybe menni. Már akkor a gyermeklélekbe beivódott a búcsújárás, a máriatisztelet gyakorlata. A völgy a kegytemplommal, a csodás kápolnával, a keresztúttal örök élményként rajzolódtak szívembe. Édesapám kemény ember volt. A 12. keresztúti állomáson énekeltük ezt az éneket: Magasan áll a Golgota ormán, a szent Kereszt... és ott édesapámat sírni láttam. Ez örökre megrendítő élmény lett.

Ugyanitt történt később, hogy öcsém az első állomásnál a nyitott ablakon bemászott a keresztút első fülkéjébe. Ott fölpofozta az életnagyságú Pilátust és a hóhérokat.

A Lurdi-barlang szószéke melletti nyírfán édesapám monogramja volt bevésve. Ehhez évente visszatértünk. Akkor még nem tudtam, hogy majdnem minden éven Máriavölgyben leszek, szentmisét celebrálok és ünnepi szónok is leszek.

Hálás szívvel kell megemlítenem, hogy a szegény emberek vendéglője Mácsédon, Isten kegyelméből a jövődő papi életem tapasztalatszerzésének helye lett. A falu jegyzője Zacsó István egy nagy jellemű ember volt. Lelki dolgokban a fiától sokat tanultam. Játékaink bátorságban és kalandban regénybe illenek. Tarzanok voltunk.

Még nagyobb hálával tartozom Ághné Méry Margitka tanítónőnek, aki nek fiával Józsikával a komáromi bencés gimnáziumba kerültem. Ez életem nagy fordulója lett.

Elsős gimnazistaként 10 évesen Pannonhalmán jártunk. Nagy hatásfokkal beléptek életembe a bencés atyák. Elsős osztályfőnököm Sárosy Etele, később tihanyi apát lett. A bencés atyákkal így indultam el a keresztény lelkiség és az európai kultúra útján. Új értelmet kapott a tanulás, a sport, a hajnali ministrálások...

Tavasszal Komáromban cserkész-jamboree volt. A cserkész ünnepély a Klapka téren volt. Én 10 éves apró termetű gyerek voltam, 2 m-es botot nyomtak a kezembe és a gimnázium kapujánál őrt álltam. Odajött hozzám

gróf Teleky Pál, a főcserkész, kezét a vállamra tette és ezt mondta: kisfiám, bátran őrizd a mi ithagyott értékeinket.

Körülbelül negyedikes gimnazista voltam, amikor megérlelődött bennem, hogy én fizikus leszek. Gonda Celesztin osztályfőnök famulusa lettem. A kabinetben kétszer is megsebesültem.

1942 tavaszán ketten jelentkezünk az esztergomi szemináriumba. Egy kissé világias osztálytársam, aki később kilépett, és én. Ezzel a jelentkezéssel lettem esztergomi égszínké reverendás kispap. 1942 júniusában boldogemlékü Drahos püspök úr vett fel az esztergomi szemináriumba. Szeptember 5-én a sellyei vasútállomáson fölszálltam egy ismeretlen fiatalemberrel a vonatba. A Mária Valéria híd után Esztergomban mindketten balra indultunk a szeminárium felé. Ő kérdőleg rám nézett: én ugyan ki lehetek? Nem akarta elhinni, hogy én sellyei vagyok. Szüleinknek majdnem egy telken volt a házuk. Ez a kedves ismeretlen, Petro Imre, aki Galántán utódom lett, és később tragikus hirtelenséggel két ismeretlen úr látogatása után meghalt.

A szemináriumi belépés napján cikket írtam a kispapok lapjába: Por-szem az Eucharisztia előtt. A szemináriumban kemény napok következtek. 5-kor keltünk. Osztályfőnököm Sejdly Venánt emberfőlötti kemény munkát követelt. De túljártunk az eszén. A latin leckét csoportmunkával végeztük. Egyik szótározott, a másik grammatikázott, harmadik fordított és így meggyőztük a nehéz leckéket.

Erdős Matyi bácsi nagyszerű spirituális volt. Neki köszönhetem a papi lelkiélet iskoláját. A többi előljáróimat is igazi szenteknek tartottam. Ugyan-ez érvényes tanáraimra is. Akkor még nem is sejtettem, hogy a komáromi, esztergomi, győri gimnáziumok ilyen fontosak lesznek a papi életemben. Ők tettek engem kereszténnyé és európaivá. A szeminárium éve alatt a lelkigyakorlatok roppant fontosak voltak. Életem legszebb lelkigyakorlatát a

karmelita Szeghy Ernő tartotta. A jelszó szent Bernát szava volt: *Respice finem et voca Mariam* – Nézd a célt és hívd Máriát. E lelkigyakorlat nyomán én is boldogan hallottam, hogy Szeghy Ernő boldoggá avatása megindult. A földi maradványai a győri karmelita rend kriptájában vannak. A múltban évente ide jártunk búcsújáró helyre. Itt találtuk Boldog Apor Vilmos vértanú püspök sírját is. Senki nem tudott ezekről a sírokról. Mi annál nagyobb meghatódottsággal térdeltünk le e két sírnál. Ezt a szemináriumot *Pietati et Scientiae* főiskolájának tartom. Ez főleg bebizonyosodott a front alatt. A pincében mi kispapok a szentgyörgy mezeiek, a németek és oroszok jó példái lettünk. Ezt a hősi kort később álmaimban is átéltem. Jómagam a nagy események előtt közvetlen és utána, ott éltem. Három hónapig zuppát és kukoricagörhönnyt ettünk.

A front

Egy kicsit visszatérünk. Arról emlékezünk, hogy édesapa berukkolt a keleti frontra. Egy hattagú családnak én lettem a kenyéradója. Vaskereskedésünket nagy nehézségek ellenére sikerült fellendíteni.

A front előtt Vágsellyén állandó veszélyben volt az életünk. A légvédelem a két hidat ballonokkal és ágyúkkal védte. Légicsata és ágyüdörgés napirenden volt. A németek vonultak vissza nyolcas sorban nyolc napon keresztül. 1943. augusztus 14-én Mária Mennybevitelének előnapján reggel édesanya ezt mondta: Édes gyermekeim, amit ma kértek a Szűzanyától, azt teljesíti. Hónapok óta édesapáról nem tudtunk semmit. Őt kértük haza. Este lenyugvóban volt a nap, vörös volt az égája és egy 45 kilós, rongyos koldus belépett a kapunkon. Édesapánk volt. Alsónemű nem volt rajta. Egy csirizes, szurkos, cafatos nadrágban és lencseszínű rongyingben jött haza, amit egy márama-rosszigei susztértől kapott. Kitudja hány hete tartogatotta azt a néhány cukorkát a zsebében, amellyel megajándékozott bennünket. Örökre meggyőződünk Mária Szeplőtelen Szíve nagy hatalmáról.

Néhány évre rá Niepokalanowban (Szent Kolbe Szeplőtelen Szív városában), szent Kolbe atya harmadik utódjával találkoztam. Egy kis tájár minorita kezembe nyomta Kolbe bronz emlékérméjét abban a szobában, ahonnan a németek elhurcolták. Néztam a dátumot, édesapám hazatérése dátuma volt rajta. Izgatottan kérdeztem, hány órákor halt meg Kolbe atya. A tartományfőnök azt mondta, fél ötkor este, vérvörös volt az égája. Ebben a pillanatban lépett be az édesapám is a kapun. Csak a Mindentudó Isten tudja, hogy a Galovics és a Morovics édesapa... és kitudja hányan az ő vértanúságával menekültek meg a halálból.

Borzasztó volt készülni a frontra. Édesapa vaskereskedő, vasbunker te-
tőt tett föl családja védelmére. Nagyszerdán elmentek a németek nyolcas
sorban. Halál előtti csönd volt. Utána levegőbe repült a Vág hídja. Nagypén-
teken megindult a pokol. Vágkirályfánál, a Vágón, Vágsellyén a Felső utca
torkolatán halomra lőtték az oroszokat. Hátul népbiztos lőtte az oroszokat,
elől a németek. Ebben az ítéletidőben életünket egészen az Isten kezébe tet-
tük. Hihetetlen sok lövés süvített mellettünk, golyózáporok.

Nagyszombat reggel megjelentek a tovarisok. Teljesen új világ kezdő-
dött. A katona páterek (Kiss György esperes-százados és Tóth Antal tábori
lelkész főhadnagy) tanácsára én reverendában voltam. Egy orosz katona le
akart löni. Drága jó szomszédunk Nagy János szlovákul rákiáltott a kato-
nára – „Ten pop nie je nepriatel”, nestrieľaj”. János bácsi megmentette az
életemet.

Vasárnap egy orosz őrnagy és egy alezredes kért nálunk szállást. Félve
befogadtuk őket. Három napig nálunk laktak. Az eltávozó tisztek hálából
fölrírták a házunkra: zarazenci (ragályos betegek).

Házunk a béke szigete lett. Nagyon sok nő a mi padlásunkon rejtőzött.
Örültünk is meg féltünk is. Ezekben a napokban halt vértanúságot a győri
püspök Apor Vilmos. Az a benyomásom, hogy megismétlődött nálunk is a
győri nők megmenekülése, de vértanúság nélkül.

A hontalanság évei

A háború után hontalanok lettünk. 1943 telén borzalmas menetet láttam.
A zsidókat bevagónírozták és vitték a haláltáborba. 1946 telén ugyanígy lát-
tam magyarokat Vágsellyén és Galántán bevagónírozni. A látvány borzalmas
érzéseket ébresztett bennem. Akkor már tudtuk, mi lett a zsidók sorsa. A fa-
lukat körülvették a katonák és Csehországba vitték véreinket kényszerszun-
kára. Utána következett a hosszadalmas kilakoltatás Magyarországra. Több
embert ismertem, akik ebben az időben szörnyethaltak.

Én kispap lévén tudatosan éreztem fölöttem Krisztus Egyházának védő
kezét.

Jantausch püspök úr jóvoltából Nagyszombatba kerültem. Visszatértem
a borzalmas háborúból a békébe. Pázmány városa nagy élmény volt szá-
momra. Elcsodálkoztam, hogy a szalézi atyákkal új lelkiséget ad nekem az
Isten. A jezsuitákhoz jártunk gyónni. A Don Boscó-i jókedv keretében tanul-
tam a honi nyelvet. Részt vettünk a nagyszombati búcsúban. Sokat asszisz-
táltunk. Látszólag az iskolaév elveszett. Szlovák érettségi nélkül a pozsonyi
teológiai fakultásra kerültem. Égszínkéék reverendám nagy föltűnést keltett.



Diákkoromban

Életem egyik legszebb élménye, hogy elkezdhettem a keresztény bölcsészetet és szentírástudományt. Isten áldja Búda, Bubán és a többi tanár urakat. Harmadéven letettem az első államvizsgát, a bibliikumot. Negyedik éven a másik államvizsgát. Szentelési időben a harmadikat. Egyévre licenciátus lettem.

A másodévtől minden este vacsora után Tóth Domonkos szeminárium társammal sétáltunk. Repetitóriumot csináltunk, ismétlést a napi előadásokról. Mérhetetlen vidámak voltunk. Sok tréfát és csínyet követtünk el. Konzervatív előjáróink, Buzalka püspök úr, Holovics, Fidluš és Baumgartner megértéssel voltak irányunkban. A teológiát nem tudományként fogadtam, hanem azontúl egy fönséges kontemplációként és vízióként fogtam föl, ez mély élmény és boldogság volt számomra.

Papszentelés

Politikailag 1951 a mélypont. Összevissza halogatták, tologatták szentelésünket. 1950 szeptemberében három csoportban minden kispap munkatáborba volt kényszerítve. Libavába, a PTP városába kerültem. A berukkolással késtem. Századomat már elvitték a munkatáborba. Az olomouci katonakórházba kerültem. Ezredes-orvosomnak négyszemközt megmondtam, hogy én haza akarok menni. Én pap akarok lenni. Engedje meg, hogy bediktáljam betegségemet. Csodák csodájára 2500 büntetett kispap közül egyedül én jöttem haza. Mindörökre meggyőződtem: Isten a mindenható Szeretet. Édesanyám három hónapig nem tudott rólam. A nagyszombati vasútállomáson találkoztunk. Könnyek közt öleltük meg egymást.

Drága emlékü Lazík püspök úr és Spesz tanár úr parancsára nem voltam hajlandó belépni a reorganizált szemináriumba. Karácsonykor a püspök atya



Az első szentmisém Vágsellyén

felszentelte osztálytársaimat. Le voltam taglózva. Elkeseredtem. Másnap beléptem a szemináriumba.

Új előjáróink számunkra új keresztet voltak. A negyedévesekkel hatan készültünk a felszentelésre. Velem Eibner Feri volt ötödéves. Én igazi szentnek tartottam őt. Később aposztatált. Hosszú fájdalmas évek után halt meg, remélem megbékélve Istennel.

A nagy rendeket három nap leforgása alatt vettem fel. 1951. június 27-én – szubdiakonátus, június 28-án – diakonátus, Péter-Pál apostol fejedelmek ünnepén, pénteken – szent papság. Vágsellyén nagy ünnep volt. Néhányezres tömeg vonult a főutcán keresztül a Lurdi-barlanghoz. Koller Gyula arról beszélt, hogy az újmisést Isten kezében a világ kenyere. Legyen az táplálék, családösszetartó illatos kenyér. Petro Imre kemény szavakkal harcolt a papi hűségért és tisztaságért. A környező falvak megbizonyították: a primíciáért egy pár csizmát érdemes elkoportatni.

Léván voltam először káplán. A helységtáblánál megcsókoltam a földet. Első utamra Koller Gyula vitt motorkerékpáron. Principálisom, Zachar Ádám nagyon buzgó pap volt. Reggel fél 5-kor min-

dennap katonás lépésekkel ment el az ajtónk előtt. Malý Vincent volt a káplántársam.

Boldog év volt. Az intelligenciával heti találkozásokat szerveztünk. Nevünk is volt: KMEK. Tanárok, patikusok, orvosok jöttek találkozásainkra. Természetesen titokban tartottuk. Árvaiék gyakran jártak a plébániára. Józsika ministrált. Julika három évesen még nem mutatta, hogy öcsém felesége lesz. Következő helyem Gúta. Csókás kanonok úr, nagyon tiszteletre méltó ember a főnököm. Családias otthonunk volt. Nehéz plébánia. Itt írtam a licenciátust.

Nagyon nehéz helynek tartom Ógyallát. A bagotai és ógyallai hívek kedvesek. Itt írtam meg a disszertációm, magyar nyelven, De foecundatione artificiali, az alcím: Isten akarja a természetes házasság boldogságát. Spesz, Faith és Višňovský tanár urak előtt védtem meg a dolgozatot. A titkos urak nyomására megboldogult Straka József mindezeket frusztrálta.

Új állomáshelyem Galánta. A plébánián tragikus viszonyok voltak. Másnap fölszaladtam Lazík püspök úrhoz és arra kértem, hogy ha állami nyomásra büntetésből tett Galántára, tegyen el onnan. Püspök atya azt mondta, tudod fiam, ilyen viszonyok között csak téged tudlak oda tenni, csak tarts ki. Az atya bizalma hallatlan erőt adott lelkembe. Nagyon szép munkát sikerült ott elvégezni. Az elsőáldozások kitűnő rendezése, a bérmlások áhítata és rendje példaképként volt állítva még a párton és az iskolai osztályon is. A benjáminok futbalcsapata, amelyet vezettem, bajnok lett. Rendeztünk ministráns-benjámin olimpiát. Még aranyérmeket is osztottunk.

Három szekrény tele volt ministráns ruhával. A nagy ünnepeken a kereszt már az oltár előtt volt én még kint voltam a templom előtt. A szentély megtelt hófehér ruhás ministránsokkal.

Pozsonyeperjes

1957-ben Pozsonyeperjesre kerültem. Szétzilált anyagi és erkölcsi helyzetbe. Itt kellett, Omnia restaurare in Christo. Ez volt az első nász-plébániám, ahogy mondta valaki. Elsőnek rendeztem be a szembemiséző oltárt. Új tető, új toronyfödél, teljesen átépített plébánia, amelyet mi vettünk át a traktorállomástól. Majd emeletes sekrestye, hittanteremmel lett építve. A sekrestyeajtó felett négy négyzetméteres szgraffittót csináltam: A vihart le-

csendesítő Krisztust ábrázolja. Felirata: Az Élet Ura. Azóta már műemlék. Megboldogult Simon Rezsővel, bősi esperessel már csak ketten tartottunk úrnapi körmenetet. Ezért nagyon megfenyegettek.

Lazik püspökatyával 1962-ben a plébániatemplom konszekrációját valóstítottuk meg.

Csúz

Páter Akkorsincs (páter Accurzius) halála után Csúzra kerültem. Büntetésből. Ez szocialista falu volt. Több párttitkár és szövetkezeti elnök származott innen. A plébánia nagy kastély, majdnem lakhatatlan volt. A templom belseje, szószék, az oltárok durva fekete betonok voltak. Sajnos az első benyomásom a hívekről is ez volt. Filiálisom, Fűr-Rubán jámbor hívek faluja volt. Őket sokkal jobban féltettem a jövőtől mint a csúziakat. Csúzon néhány kimondhatatlan jó hívőt találtam. Ezt a plébániát hat pap elutasította. Egy hónapi kesergés után én lettem a világ legboldogabb embere. Igazi megértő plébánia-családba találtam magamat. A fűri apácák, körülbelül tíz rend, igazi testvéreim lettek. Gyónatójuk voltam. A ciglédi Szűzanya búcsújáró helye a plébánia területén volt. Csúzon volt tíz borpince, egyenként körülbelül 20 m hosszú, amely a török pasa legészakibb főhadiszállása volt Magyarországon. Amikor a törökök odajöttek, egy nap utolsó szálig lemészárolták Fűr lakosságát. E szent történelmi helyen mindig megilletődve jártam. A plébániám alatt a fő út mellett volt egy fal, amely előtt tizenkét negyvennyolcas katonát lelőttek a németek. Ezekben az években kellett megvalósítani a liturgia reformját. Csúzon nagyon szép tölgyfa oltárt csináltattam.

Köbölkútról származott egy nagyon mélyen ateista meggyőződésű egyházi titkár. Nekem sok bajt okozott és sokat fenyegetett. Támadásaira soha nem reagáltam. Hagytam, hogy kifújja a dühét. Utána ugyanolyan udvariasággal és tisztelettel kezeltem mintha semmi sem történt volna. Ez félelmetes, hatásos módszer volt ellenük. Egyszer hallom, hogy infarktust kapott. Ordítózva mondta, hogy senkit nem akar látni, hívják ide a Morovicsot. Én odamentem, nem tudtam mit szólni, csak simogattam a fejét. Évek múltán még mindig hallottam nagy keservüket, hogy nincs gyerekük. Szent tréfaként, amikor aztán gyermekük született, elküldtem nekik egy cseh katechetikai illusztrációt, amikor az apostolok egész éjjel halásznak és semmit sem fognak. Ezt írtam neki a képre: eddig hosszú évekig hiába halásztunk, egyszer reggel Krisztus hozzánk csatlakozott és halat fogtunk.

Csúzon ért engem a száj- és körömfájás. Filiálisom Fűr szabad volt a ragálytól. Híveim odajártak vasárnapi szentmisére. Jellemző, hogy egy úgynevezett „nagyon jó katolikus”, amikor buszra szálltam a misére, utánam kiáltott: Plébános úr, ha misézni megy, becsukatom. Ez a ragályos állapotbetegség kitűnő ostor volt az egyházra. Nem végezhattük a lelkipásztori munkánkat. A kocsma mindig nyitva volt.

Csúzon ért az árvíz. Csicsóról jöttek hozzánk a menekültek. Én is befogadtam egy családot. A vallásos csicsóiak türelmesen viselték a keresztet és jártak templomba. A vallástalanok részegen átkozták az Istent a kocsmában.

Galánta

Andrisz Rudolf esperes halála után Galántára kerültem. Nem volt hol laknom. A plébániát az előző plébános hozzátartozói tartották a kezükben.



Galántai plébániatemplom

Egy évig éltünk ilyen szorultságban. Nagyszombat lépett közbe. Életem egyik legboldogabb pillanata az volt, amikor Galántán ezer gyermeket taníthattam. Hatan tanítottunk. 270 elsőáldozóm volt, hetven ministránsom: 4-50 éves, 20-30-éves és közel 40 apróhad. Káplánaimmal nagyon boldogok voltunk. Főleg nagyon boldogan emlékszem Oravec Szilvire. Akkor megvettem két nagy karton cigarettát, minden rekollekcióra tíz dobozt kitettem. A rekollekció végén egy sem volt belőle. Szilvi évek múltán vallotta be, hogy mindig ő pakolta el a maradékot. 1968 tavaszán egyszer arra ébredtünk, hogy a plébánián és a templomon méteres betűk vannak „testvéreink”, az oroszok gyalázására.

1969. február 11-én Rómába mentem Lazík Ambrus püspök atyával. Mérhetetlen meglepetés volt számomra, hogy a püspök atya engem ott hagyott Romában. Spiritualitást tanultam a Gregoriánon.

Egy évvel azelőtt Szicíliában voltam turistaúton. Onnét két hétre Rómába szöktem. Leírhatatlan élményeim voltak a szent helyeken. A Gregoriánon beültem egy padba, fölsóhajtottam, imádkoztam: Istenem add, hogy egy év múlva itt tanuljak.

Megtörtént.

Az Immaculata kolégiumban, a Farnese palota mellett laktam, mons. Kolečanský és mons. Filo társaságában. Végtelen boldog voltam. Délig előadásokon, ötig könyvtárban, éjfélig földolgoztam az anyagot. Latinul írtam a vizsga-dolgozataimat: 1. biblikumból, *A szőlőtőről*, 2. lelki vezetésről *Bona kardinális szerint (Molinón)*, 3. A spiritualitás története a *Dumeige rektor atyánál*, a 4. liturgiából, *A vasárnap megszenteléséről*. Mindezek a dolgozatok bekerültek az egyetem könyvtárába.

Hazajövet sok bajom volt. A titkos urak állandóan azt lesték, mikor áru-lom el, hogy engem valamivel megbíztak a Szentszéknél. Ahogy Rómában a tanulás és az imádság érdekelt, úgy most nehéz lelki helyzetemben, a becsületes lelkipásztori gondosság és a bizakodó ima mentett meg. Nehéz helyzetekben a Szentlélek erejéből hallgattam és dolgoztam. Tudom biztosan, hogy a lelki terror és a lelki halál veszedelmeiben, ez volt Isten csodálatos éltető ereje. Mindig úgy tudtam, hogy a problémák megoldhatatlanságában és nehézségeiben, Isten kézzelfoghatóan velem van. Támadóim, és talán gyilkosaim, megdöbbenve látták, hogy én milyen nyugodt vagyok. Udvarias tartózkodásom és óvatosságom kivette kezükből a fegyvert. Most már tudom, hogy a negyven év alatt az Istenben bízó lelkipásztorokat Isten csodálatosan megmentette az oroszlán torkából. Nagy kegyelem volt, nagy boldogság alázatosan egyedül állni és dolgozni a lelkiélet frontján.

1969. május elsején harangozóm, valószínűleg lefizetésre, beleharangozott az ünnepi beszédbe. Sorsom Galántán meg lett pecsételve.

A római stúdium

Az 1969-es boldog évben az említett nagy búcsújárási mise február 14-én meghozta nekem azt a nagy boldogságot, hogy Lazík Ambrus püspök atya engem Rómában hagyott tanulmányokon. A világ legszebb tudományát, a lel-

ki életet, a spiritualitást tanultam. Az Immaculata kollégiumban (53.) laktam. A Palazzo Farnese mellett. 50 méterre volt tőlem a pápai magyar kolégium. Filo püspök úrral és megboldogult Kolečanský Károly rektor atyával voltunk együtt. 10 percre laktam a Gregoriántól. Félúton volt az Apostolok Bazilikája, ahol hetente gyóntam. Dumeige rektor atyával átdolgoztuk az egész teológiai doktorátusomat a lelki élet irányába. Egyháztörténelemből csodálatos előadásokat hallottam a 2000 éves Krisztusi egyház lelki életéről. A dogmatikában megkaptuk az alapjait az életszentség forrásának és kegyelmének tanítására. Liturgiában híres német bencés volt, megtanultuk az életszentség iskoláját a szent istentiszteletekben, főleg a szentmisékben.

A lelki pásztorkodásban tanítottak bennünket az egész világ tudós-professzorai a legmodernebb problémára, hogyan megmenteni a híveket a mai világ elvilágiasodásától, ami ma sorsdöntő probléma. Az egyházjogot ráirányítottuk az életszentség törvényes keretekben történő szolgálatára. Legmélyebb élmény számunkra a biblikum volt, ahol Jézus, az Isten Fia az ember megszentelésének egyedül való nagymestere. Az evangélium szépsége, új lelki életet teremtő ereje, Jézus szavai nyomán kirajzolódott előttünk. A spiritualitás morálításában a speciális teológia morális dogmatikai alapjait kaptuk meg, tehát messze túlléptük a kazuisztika silány skatulyázó módszereit.

Boldog voltam, hogy ezeket tanulhattam. Latinul írtam dolgozataimat, délig előadáson, 5 óráig a könyvtárban voltam, és naponta földolgoztam a nyert anyagot. Kemény munka volt. Egyik legkedvesebb témám a Dies Dominica, ahol a kis húsvét, a vasárnap szépségéről írtam. A vasárnapi evangélium és eucharisztia nagy ajándékáról.

Második dolgozatom a Jó pásztorról szólt. Latin és görög textust írtam be a dolgozatomba, és a legeredetibb módszerekkel, amit találtam a világ-irodalomban, a Jó pásztorról, azokat elemeztem. Érdekes momentum, hogy ekkor tiltottak ki engem a biblikus könyvtárból, mondván, hogy én teológus vagyok. A cellámmal szemben lévő indiai testvér, aki később India primása lett, Ferenc atya, azt mondta, István ne búsulj, én a megrendelt könyveidet mindennap frissen idehozom. Attól kezdve ő lett az én segítőm.

A harmadik dolgozatom, amely vizsgadolgozat volt, Berulle kardinális teológiai spiritualitása volt. Ez a kardinális kimagasló egyéniség a keresztény tudományos spiritualitás szisztematikus feldolgozásában. Professzornak nagyon tetszett a gondolat, hogy találtunk egy kanonikus tudóst.

Egy szomorú eseményről emlékezek meg, egy kétcsaládos törekeny fiatalasszony járt velem előadásokra, aki nagyon komolyan vette a tudományát. Annyira komolyan, hogy amikor megírta doktori disszertációját a

Suicidium-ról (öngyilkosságról), ő maga is két családosa anyja létre öngyilkos lett. Így nem szabad tudományos munkát végezni.

A spiritualitáson Kovács Endre egri segédpüspök osztálytársam volt.

Kedves momentumként megemlítem, hogy boldogan jártam adorációra az egyetem kápolnájába, amiről kedves szentem, Prohászka püspök annyi szeretettel emlékezik könyveiben.

Híres professzorokat sikerült hallgatnom, például Alszei professzort, akinek édesapja is a szívemhez nőtt, mert Budapesten a magyar irodalom egyik legnagyobb szisztematikus tudósa. A bencés gimnáziumban az ő tankönyvét használtuk. Ez a kedves professzor mindig átnézte és kijavította a latin dolgozataimat nyelvileg is és szakszerűségben is. Professzoraim kezdték egymás között suttogni, hogy ennek a hallgatójuknak, ennek a Morovicsnak egész titkársága lehet, pedig sajnos mindent nekem kellett végezni.

Az asztalnál külön élmény volt, hogy egy szicíliai osztálytársam anyanyelve az arám volt, amely Jézus anyanyelve. Úgy néztem rá mint erekyére.

Külön hálával emlékezek Kolečanský monsignorra és Filo püspök atyára, akik tanulmányaim alatt igazi jó testvérek voltak. Mindenben segítettek engemet szent tanulmányaim idejében Tomko bíboros úr, akivel jártunk kolostori vizitációkra. Hnilica püspök úrra, aki elintézte anyagi ügyeimet. Bukovský érsek atyára, aki nem tudom miért, annyira bizalmába fogadott. Gábriš püspök atyára, aki tanulmányaim után szerette volna, ha a pozsonyi fakultáson egyházjogot tanítok. Szegény keserűen tapasztalta, hogy politikai okokból ez lehetetlen.

Búcsújárások Rómában

Amint kezdődött a bársonyos forradalom, a népek elkezdtek indulni az Örök Városba. Ez kb. az 1960-as években volt. Szegény magam először 1966-ban jutottam el Rómába, Szicíliából feketén felutaztam. Két hét múlva visszamentem Szicíliába, hála Istennek nem lett belőle politikai komplikáció. A turistaút főnöke örült, hogy két hetemet ingyen megkapta.

Akkor megismerkedtem sok kedves pappal. Főleg Tomko József bíboros úrral, akkor még monsignore, Nahálka István a szlovák Cirill-Metód Intézet első igazgatója, a szent életű Polčin jezsuita atyával, akinek köszönhetjük a Vatikáni Zsinat lefordítását, Fábera István szalézi atyával, Lacko Mihály jezsuita atyával, aki a Ruzsikum rektora volt, Hnilica püspök úrral, aki az egész világ misszionáriusának tartotta magát, és sokakkal másokkal.

Én akkor sírva kértem az Istent a Gregorián egyetem előadótermében, hogy egy év múlva visszatérhessek. Isten végtelen jóságának tartom, hogy valóban visszatértem. Spiritualitást tanultam a Gregoriánon, közben sok szalézi atyával és jezsuitákkal, főleg kispapokkal szolgáltuk a búcsújárókat. Kimondhatatlan élmény volt a Szent Péter-templom, a Lateráni bazilika, a Maggiore Szűzanya-templom és a Szent Pál-bazilika. A legszentebb helyeket énekelve, imádkozva, könnyes boldogsággal ünnepeltük. Megkerestük a búcsújárók számára a legjobb forrást, a legolcsóbb kegytárüzleteket.

Főleg új és nagy jelentősége volt az akkor induló Cirill-Metód Intézetnek. Nagy fájdalomra akkor léptünk ki a Nepomucenum pápai intézet adminisztrálásából. Akkor vették át a csehek. Az utolsó nagy előjáró, Medový József kurzustársam volt.

A búcsújárók rengeteg könyvet vittek haza, amelyről akkor Grutka Andrej püspök atya Amerikából és sokan mások gondoskodtak. A búcsújárók fő találkozósa mindig a pápai Cirill-Metód Intézet volt. Nahálka atya halála után Hrušovský Dominik püspök atya, kurzustársam követte őt a rektor tisztében. A következő igazgató Vrablec István püspök atya, rokonom, volt a szlovák intézet élén.

Minden egyes búcsújáró kimondhatatlan entuziazmussal tért haza hazájába. Élő apostoli hirdetők lettek. A búcsújárás élményei egész Szlovákiát áthatották az evangélium kovászával. 1969. február 14-én Szent Cirill-Metód ünnepén a szlovák püspöki kar koncelebrált a hívők családja fölött a Szent Péter-bazilikában. Kezdtünk új történelmet írni. A sajtó, a rádió, a televízió, a könyvnyomdászat ezer formában visszaadta a nagy szentmise élményét. Ettől fogva az autóbuszok, a repülők, az autók ezrével vonzották Rómába a búcsújárókat. Egyre jobban meg kellett szerveznünk ezek szolgálatát Rómában. Mindenütt kimondhatatlan egyetértéssel és lelkesedéssel támogatták a szent apostoli munkát.

Balony

Újra büntetéssel diszponáltak. Janovits Ödön esperes úr azt mondta, oda ne menj István, mert ott a fáknak a másik oldalán nincsenek levelei. Ott van a világ vége. Hét falu és egy romos plébánia lett az új otthonom. Édesszüleim végigjárták velem ezeket a kálváriákat. Mélyponton voltunk. Húgocskáim a romvárból gyönyörű otthont csináltak, mint mindenhol. Egy

hónap múlva nekilendültem a munkának és meg voltam győződve, hogy a Duna melletti világ legszebb táján lakom. Az volt a benyomásom, hogy a politikai agresszió mintha enyhült volna. Megtudtam, hogy a közelemben állandó megfigyelők vannak rám küldve. Híveim közül, sőt egy nagyon gyötört pap állandóan kényes politikai dolgokra provokált. Eljött egy hívem, hogy adjak ki neki egy keresztlevelet amerikai örökösödési ügyben. Ezért börtön járt. A keresztlevelet bevittem Janovits Ödön esperes úrnak Szerdahelyre, aki telefonon megkérdezte az egyházügyi titkárt, hogy mitévők legyünk. A titkár megmondta az esperes úrnak „sub rosa”, hogy tudnak a keresztlevélről. Utána az a szerencsétlen kiküldött, aki a keresztlevelet kérte, nemsokára meghalt. Medvén volt egy komédiás családom. Mikor odamentem apjuk két héttel azelőtt fölakasztotta magát. Két napig a falu népe járta nézni a fölakasztott embert. Ugyanebből a családból egy kislány bérnalkozást kért. Járt szépen az oktatásra, de mindig válogatott módon rendetlen volt. Bizo-nyos urak megtanították, hogy hogyan tegyen engem lehetetlenné. Szerencsémre ezt az ajtónál ülő kislányt kitessékeltem a templomból a hátánál nyomva, és megmondtam neki, te pedig bérnalkozni nem fogsz. Csodálom a gondviselő jó Atyát, hogy mindig a kezdet kezdetén megmentett engem az ilyen szakadékoktól.

Hasonló esetem volt még Csúzon. Egy jó néni hangerősítőt vett a templomunkba. Én a néni nevét nem tudtam, se a hangerősítőt soha nem láttam. Sorozatosan jártak hozzám nyomozók, mindig más programmal. Én nagyszerű restrikciónal és diplomáciával, ha egyszer kérdezték: Vett maga hangerősítőt? – Nem – feleltem. Másszor: Az újvári rádióüzletből van a hangerősítő? – Nem tudom! – feleltem. A negyedik, ötödik nyomozás után már biztos voltam, hogy az Isten ezeknek elvette az eszüket, és én megmenekültem. Aki Istenben bízik, nem csalatkozhatik.

Balonyon szép élmény volt, hogy a fölújított templomparkban tartottuk az úrnapi körmenetet. Akkor a társadalmi rend nem engedte meg, hogy a faluban tartsuk. Ez az eucharisztikus ünnepély gyönyörűen kibontakozott a tágas szép parkban. Isten családja boldog volt. Hét falu ünnepelt. Az emberek az ujjukon számolgatták, hogy ki nem volt a körmeneten.

A plébánián borzasztó körülmények közt éltünk. Egy értelmes ember megsúgta nekem: – Plébános úr, építsen új plébániát. Fogjuk támogatni, számunkra pedig nyereség lesz, hogy a lakáskultúrára példát ad. Pénzünk nem volt. Ma az a plébánia tíz millió koronát ér. Két kultúrhelyiséggel. A hívektől három pontban kértem segítséget:

Engedjék meg, hogy pénteken-szombaton beosztjam őket munkába. Fizetni nem tudunk.

A házuk körül lévő betonvasukat és épület faanyagukat kérem kölcsön vagy ajándékba. Mindenkinék ráírtuk a jelét a fára, vagy számot kapott. Utána ezeket visszaadtuk.

240 ezer korona jött össze. Ebből bőven megvettem a legfinomabb téglát, cementet, vasalást és sok más dolgot. A fuvarozást hat szövetkezet biztosította, a hetedik nem akart segíteni.

A hívek csodálatosak voltak. Hat falu versengett az érdemekben. Számomra kétségbeejtő feladat volt. Én voltam az investor, a mester, a fuvaros és a segédmunkás. Mindig ott kellett lennem, ahol a láncszem hiányzott. Boldog emlékü Herdics Ignác volt az építésvezető. Isten biztos megjutalmazta őt.

„Egy szentférfi“ kíváncsi volt, hogy ki mit adott. Megnevezte a párttitkárt és a község elnökét. Megkérdeztem tőle, hogy miért kérdezi? Megszégyenülve elment. A szapi református sofőrök Bazinból hordták a téglát. Mindegyiknek száz korona borralalót akartam adni. Mit gondol plebánus úr – mondogatták – a kálvinisták rosszabbak mint a pápisták?

A lelkipásztori központ, a plébánia háromnegyed év alatt teljes szépségében tündökölt.

Építkezéseim

Hogy a híveket szolgálhassam, szükségem volt szép templomra és kultúrált plébániára. A liturgikus reform elkezdésével a templomokra megkaptam az új koncepciót, szembemiséző oltár és ambó. Törekedtem arra, hogy a hívek tiszta, meleg templomban legyenek, ahol nem fűtik a templomot, ott hitetlen a pap és hitetlenek a hívek. Tizenhat évig miséztem latinul, az első között tértem rá édes anyanyelvünk használatára.

Első plébániámon, Pozsonyeperjesen, sikerült megvalósítani az első áldozati teret a liturgiai reform szerint. Mindig nagyon figyeltem arra, hogy a hívek akarata, fogadóképessége el legyen készítve, a reformokból ne legyen botrány. Pozsonyeperjesen a plébániát is modernizálni kellett, romos állapotban kaptam meg a traktorállomástól. A visszaajándékozó gyűlésen a legnagyobb kommunista odasúgta nekem, hogy hallgassak, ő majd elintézi mindent.

Galántán is alapoktól kellett hat család után átvennem a plébániát.

Balonyon mérhetetlen rossz állapotban találtam a plébániát. Elhatároztam, hogy megajándékozom az egyházat új plébániával. Csodálatosan si-

került. 124.000 koronát adtak a hívek, de annyi brigádosom volt és annyi ajándék, hogy 10millió korona értékű épületet építettünk, három szinteset. Mikor kész lett, elhelyeztek.

A dunaszerdahelyi plébánián új ajtókat, központi fűtést és vízvezetéket szereltettem. A templom borzalmas állapotban volt. 35 meztelen téglát számoltam meg a szentélyben. Ott egy modern, gyönyörű, tiszta, stílusos templomot vakartunk ki az elhagyatottságból. A templom minden bútora, ajtaja, ablaka megújult. A szentélyben találtam új freskót. A templom külső falán lévő Keresztrefeszítést (freskót) megújítottuk. Két vagon tölgyfából bútoroztuk be a szentélyt. Művész rajzolta meg az oltárt, a készületi asztalkát, az ambót és a székeket. A város közepén volt a Marx egyetem. Elfoglaltam elemi iskolámra. Később átköltözött az iskolám új épületbe, a park szélére. A Marx egyetemből pedig plébánia lett.

Szentantalon – Bacsfán a templomra új tetőt tettünk, a tornyot a keresztől újrafestettem, 14 kápolnaszerű keresztutat megújítottam, újrafestettük a templomot. Sajnos orgonáimat mindenütt hangolni, restaurálni kellett.

Dunaszerdahely

Akkor még nem tudtam, hogy az életem legnehezebb feladatára lettem küldve. Szerdahely a hit és erkölcs szempontjából egy tragikus örökség. Hónapokig egyedül voltam, huszonhárom ezer hívőre. Később egy misét elvállalt kedves jó elődöm. A templom teljesen elhagyatott állapotban volt. A vakolat kívül-belül elöregedett, fekete falak, nyirkos enteriőr. Áldozás közben a szentostya a nedvességtől elhajolt a kezemben. A templomot teljesen restauráltuk. Vakolat, padlózat, festés, oltárrestauráció és más munkálatok. Huszonkilenc szobrot aranyoztattam be. Három gyönyörű barokk oltárt és egy rokokó szószéket. A templom fehérneműjét és miseruháit teljesen megújítottuk.

Szerdahelyen a legnagyobb örömöm az iskolák és kórház volt.

Egyszer jön hozzám a járási titkár. Plébános úr, ne foglalkozzon a gyerekekkel – fenyegetett, – hanem a szülőkkel. Megszólalt az ószövetségi Bálám számára és profétált. Én pedig sok száz munkatársat kaptam az édes szülőkből.

A világ leghálásabb emberei a betegek. A vigasztalás, örvendezés és gyógyítás örömeiben volt részem mint lelkiatyának. Naponta háromszor, négyszer is bementem a kórházba. Elöttem minden ajtó és szív nyitva volt. Sok beteg meggyónt, megáldozott és fülembé szólt, hogy senkinek el ne mondjam.

A belgyógyászatban volt egy primár, aki szerette az alkoholt. Egyszer nekemugrott, hogy epidémia van, nincs látogatás. Doktor úr, maga tudja – mondtam neki, – hogy én nem látogatóban vagyok, a kötelességemet végzem. De nekem is lenne egy kérdésem a doktor úrhoz: milyen joggal von engem kérdőre? Én vagyok a primár, – felelte. Akkor már a páciensek és ápolók körülfogtak bennünket. Én akkor azt feleltem: primár úr maga nem küldhet ki engem innen, mert nekem olyan szent hivatásom van itt, mint magának. Hallgatóink nevetve szétrebbentek. A primár soha többet nem kért számon.

A sebészetben egy keménykötésű orvos volt a primár Ferenčík. Az emeleti előcsarnokban zavarta ki a látogatókat és közben mondta: – Emberek, hagyják el a kórházat, betegeimre ne hozzanak infekciót, nincs látogatás. Én mellette álltam és súgtam a fülébe: Primár úr, én nem látogatóban vagyok. Tudom, – felelte, – azért ordítok, hogy magának szabadutat nyissak.

Ugyanazon az osztályon Alföldi doktor szekundár úr megkérdezte tőlem a műtő ajtajában: – Mit akar itt, plébános úr? – Bejutni az intenzív osztályra – feleltem. – Oda maga nem jut be – és elszaladt. Két másodperc múlva egy nővér hozott fehér köpenyt, fehér cipőt és felöltöztetett. Kérdeztem a nővértől, ki küldte a köpenyt. Azt felelte: – Alföldi doktor úr.

A plébánián reggel héttől esti tizenegyig naponta volt szolgálat. Csodálatos volt, hogy mi mindennel jöttek az emberek tanácsért. Igen boldog voltam. Tizennégy-tizenhat falucskám volt. Egyre inkább az ottlévő családok tagjává váltam. Aki távolabb volt az Istentől, az dupla figyelmet és szeretetet kapott a lelkiatyától.

A püspökök zsinata a családról Rómában 1980 októberében

Hazánkat, akkor még Csehszlovákiát, Gábriš püspök úr képviselte. Tomášek püspök úr részidőben vendég volt. A társadalmi viszonyok bizonyos föltszabadulása miatt az egyházi dolgok tekintetében a püspöki kar Gábriš püspök urat delegálta. Az olasz és német nyelvtudásaim miatt (részben az angol és francia miatt) az ordináriusom engem kért. Az előző antagonizmusok miatt csodaszámba ment, hogy engem kiengedtek. Gábriš püspök úr is nagyon jó jelnek vette. Az út előtt a püspöki palota egy távoli zugában, ahol biztosan tudtuk, hogy nincs lehallgató, összehangoltuk

jövőbeli magatartásunkat. Egyetlen célunk volt: szolgálni Krisztus Egyházát és híveinket. Rómában együtt voltunk a világ kiválasztott püspökeivel és a bíborosaival. Zsinatunk titkára Tomko érsek úr volt. A Szentatyát naponta kétszer is láttuk.

A világ püspökei 1979-ben megkapták a zsinat témafeladatait. Fél évre a püspökök válaszoltak. A Szentszék tudta pontosan, hogy a Világegyház miről akar tárgyalni.

A zsinat első három napján mérhetetlen érdekes volt ezeket az információkat megtudni. A következő napokban a római központi hivatalok, főleg azok, amelyeket a család problémája érint, közölték mondanivalóikat. A zsinat ideje alatt a püspökök mindent kézbe kaptak. Itt volt fontos szerepem nekem, mert naponta beszámoltam mindenről a püspökatyának.

A következő héten nyelvi munkacsoportok alakultak. Az én püspököm Felici bíborossal a latin nyelvcsoporthoz tartozott. Itt már nagyon kemény munka folyt.

A harmadik héten megérkeztek a kikristályozódott ajánlások. Gábris püspök úr a Privilegium Paulinum kibővítését kérte. Azon jegyesek, akik a hit teljes megélése hiányában kötöttek házasságot, a későbbi „laesio iuris creatoris” esetében nyilvánítsuk a házasságát érvénytelennek, hogy ezáltal a hívő házasszentségi házasságot köthessen. Mindenki jóindulattal fogadta az előterjesztést. Ennek hatására is az Egyházi Törvénykönyv másképp ítéli meg az aposztatát.



Püspökök zsinata a családról

A zsinat határozatait a püspökök kérésére a Szentatyá fogja kiadni. Ekkor voltam a Szentatyával búcsújáráson Subiaco-ban. Itt a pápa békefelhívással fordult a világ felé. Ezt azért tette, hogy a családok nyugodtabb légkörben élhessenek. Innen a pápával bűnbánó körmenettel indultunk Szent Scholastika kolostorába. Ott vesperás volt.

Ennek a zsinatnak idejében, október 8-án a pápa megáldotta a vatikáni grottákban a legnagyobb kápolnát Nagyboldogasszony tiszteletére. Karlingben öltözve bejutottam az asszisztenciába is. Ezt életem nagy ajándékának tekintem. A zsinaton püspökatyám sokszor bizalmas megbízatással küldött a kongregációkra.



A püspöki zsinaton Mons. Gábris püspökatyával

Római Szent Péter-templom magyar kápolnája

Nagy protekcióval a kápolna készítésénél ott voltam. Mikor észrevették a szobrászok, hogy hagiográfiában (szentek életének tudománya) otthon vagyok, sok mindent kérdezgettek tőlem.

Legmeghatóbb a kápolnában a síró Szent István-szobor, amint a lépcsőn áll és belép a kápolnába és hozza a kezében a magyar Szent Koronát. A Madonna, a Nagyboldogasszony szobra kicsit keményebb női jelenség, a művész a rénszarvas monda asszonyát akarta ábrázolni. 16 plakett van a kápolna falán, a leghíresebb magyar szentek. Minden szobor más művésztől származik. Tehát 1981-ben a leghíresebb magyar művészek prezentálva és ünnepeelve voltak Rómában. A hátsó zárófalon a déli harangszó van megörökítve. Harmadik Kallistus pápa elkésett a dekrétum küldésével egy hetet, akkor már Hunyadi János és Kapisztrán Szent János halottak voltak néhány napja. Az egész történet Nándorfehérváron 1456-ban, augusztus 6-án. E sorok írójának ősei voltak akkor Hunyadi után a magyar hadsereg vezérei.

Egyházi iskola

Életem legszebb vágya beteljesült. Terveztem keresztény alapiskolát, óvodát, nyolcéves gimnáziumot és egészségügyi iskolát alapítani. Az utóbbi az egyház épületében volt. Kezdtem együttműködni a járási iskolai vezetőkkel és tanítókkal. Sok kedves embert megismertem, akik sírva ölelgettek és azt mondták: Higgye el, plébános úr, az Istent mi is szeretjük. Azonban sok

ellenséget is szereztem. Három kedves tanítónő lett az alapja az új intézménynek. Boldog volt az a nap, amikor Tóth püspökatyával megnyitottuk a katolikus iskolát. Nagy reményeink voltak. Templomunk soha nem volt olyan szép, mint amikor elsöpénteken az iskolások miséjét mondtam. Sok reménnyel és örömmel indultunk.

Bacsfa – Szentantal

Villámcsapás volt az égből, amikor az előbbi iskola szándékából kijózanított a szentantali diszpozíció. Ide nagy bizalmatlanságba jöttem. Új helyzetemet nem értettem.

Itt is voltak azonban jó emberek, akikkel elkezdhettem isteni küldetésemet.

Külön kegyelem volt számomra, hogy száz angolkisasszonnyal és nyolcvan kedves ferences nővérrel laktam. A két helybeli lelkiatya Búda professzor úr és Kubeš Ignác jezsuita atya lettek a testvéreim. Majd nagy támaszaim lettek Danis József és Petrik Vince atyák. Az ostyagyár naponta hozta a papi látogatókat. A szent búcsújáró hely Losonctól Pozsonyig mindenkit hívott búcsújárásra. Négy falu, négy templom, elég sok gond volt.

Búcsújárásokra püspökatyák jártak és a pápai nuncius. A búcsújárások mérhetetlen gonddal a nyakamba szakadtak. Zseniális férfiak és nők voltak a segítségemre. Azóta a búcsújárás eszközeit, tábori oltárt, hangerősítést, a park kivilágítását, a padokat és más felszereléseket egyre nagyobb készséggel realizáljuk. Szeretnénk, hogyha mindenki kezébe kaphatná a kegyhely történetét és a búcsújárás jó feltételeit. Boldogan látjuk, hogy az emberek jönnek aggódó arccal és távoznak örvendező szemmel és szívvel.

Mondogatják is: Szentantalon olyan könnyű gyónni, bár lenne elég gyóntató atyánk.

Itt megújult a templomtető, a keresztút, a csatornázás, a templomi és a búcsújárós hangszórók, a templom belső restaurálása és aranyozása, a főoltár, a szószék, az orgona, a Hétfájdalmú Szűzanya, a Kálvária keresztjei, a Jubileumi Kereszt és sok más dolog.



Főoltár a kegyképpel

A kétezredik évben teljes búcsús Szentegyház lettünk.

Kimondhatatlan nagy felelősség és nagy feladat népünk számára, hogy az esztergomi bíboros azzal a szándékkal hívta ide a ferenceseket, hogy Észak-csalóköz népét emeljék föl. Ez a hivatás a négy évtizedes ateizmus után és a zsinat lehetőségeit látva még százszor fokozottabb nagyobb igény. Ezt a célt a helyi lelkiatya egyedül nem éri el. A két apácacsalád imádkozik ugyan a népért, de a nyelvi akadály eredménytelenné teszi a működésüket.

Néhány értékes embert kivéve, azon a kegyhelyen, ahol ekkora nagy dolgok történtek, mégis a szent evangelizációba nehéz a hívek beszerzése. Isten áldja azokat a búcsújárókat, akik Isten szócsövei és apostolai lettek szülőfaluikban a búcsújárást illetően.

A szentantali búcsújáróhelynek nagy jelentősége és jövője van népünk szolgálatában. Végeredményben a hazai és külföldi püspökök szolgálatában és annyi kitűnő búcsújáró örömeiben a Világ Oltára lettünk. Népünk jövőjét szolgáljuk, amikor nagy szentjeink erejében, főleg a Nagyboldogasszonyunk szeretetében megújítjuk a családjainkat. Az édesapák, édesanyák, az ifjúság, a gyermekek, de főleg a megnemszületettek a hazatérő búcsújárók lelkében felbecsülhetetlen értékelést kapnak. Ezért valóban a búcsújárás népünk jövője, – ahogy mondta II. János Pál pápa ittjártakor, Kassán.

Valóban jelszavunk lettek az advent II. prefációjának szavai: Jézus „dicséretében ujjongva találjon minket”.

Szentföld és Efezus

A Szentföldi első utamon nagy figyelő voltam, turista. Meg voltam győződve, ha bárhol letennének, öt perc alatt megmondanám, hol vagyok és mi a története. Megrendítő élmény az Isten Fia nyomain járni.

A második utamon már lelki gyakorlatot tartottam és mély lelki élményben volt részem. A betlehemi barlangban megcsodáltam a csillagot, ahol a Világ Megváltója született és kedves élmény volt a szoptatás és az átpakolás oltárát nézmem ebben a helyiségben. Szent Jeromos barlangjában kétszer miséztem.

A názáreti bazilika a modern környezet ellenére sugározta Mária házával a názáreti ház családi boldogságát. Itt találtam szlovák és magyar címet is a falakon. Megható Szent József műhelye. A názáreti Mária kútját ma is rengeteg ember használja, maga Jézus járt ide vízért. A názáreti zsinagóga

őrzi azt a szomorú esetet, amikor Jézus magáról jövendölt és a názáretiek le akarták dobni a szakadékbba.

A Genezáret-tó kifolyásánál a Jordánba kereszteltem egy fiatalembert a názáreti püspök megbízásából.

Kafarnaumban döbbenetes élmény a zsinagóga, ahol Jézus az Oltári-szentséget meghirdette. Igen megható volt misézni Péter házában, háza fö-lött.

Északon Fülöp Cezáriájában elolvastam azt az evangéliumot, amit Jézus ott mondott. Meghirdette a jövő egyházát. A Szentföldön kívül, pogány he-lyen tette ezt Jézus. Ma is ott partizánháborúk nyomai vannak.

Tagbában a Genezáret-tó nyugati sarkán ugyanúgy reggeliztünk, mint Jézus az apostolokkal, és megcsodáltuk, átéltük a hely szépségét, ahol Jézus végleg átadta a hatalmat Péternek. Erről ott gyönyörű szép szoborcsoport tanúskodik. Onnan nem messze van a csodálatos Kenyérszaporítás csodája, és az a hely, ahol Jézus elmondta a példabeszédet Isten Igéjének sorsáról. Az Isteni mag útszélre hull, nem hoz termést. Sziklák közé esik, elszárad a termés. Tövisek közé esik, elfojtják a tövisek. De egyes Isteni tanítás jó földbe hull és százszoros termést hoz. Isten szavának ezt a négy sorsát azon a helyen ma is meg lehet csodálni a természet illusztrációjában.

Külön meg kell emlékeznünk Ain Karimról. Jeruzsálemtől 30 km-re va-gyunk nyugatra. Keresztelő Szent János szüleinek szülőfaluja. Itt mondta el Mária a Magnificatot, amelyet ma is minden este imádkozunk a breviárium-ban.

A Sion-hegyen van az Utolsó vacsora terme, a Cenaculum. Jézus itt ala-pította nagycsütörtökön az Eucharisziát. Itt mosta meg apostolai lábát, itt mondta el főpapi beszédét és főpapi imáját.

Természetesen legmeggrázóbb, legfölségesebb hely a Kálvária. Látni a helyet, ahol állt Krisztus keresztje. Megrendítő letérdelni a Föltámadás ká-polnájában. Az egész emberiség legszentebb helye a Föltámadás Bazilikája, másik nevén Szentsír Bazilika. Itt minden beszél, minden emléket őriz.

Egy más alkalommal Efezusban jártam, ahol Szent Pál három évig élt. Ma az ő háza 8 km-re van a Földközi tengertől, kétezer év alatt annyi horda-lékot rakott le az idők vasfoga.

A hegyen fönt Szent János Bazilikája és sírja található. Ott van az első keresztény gabonarakár, első szociális intézmény az emberiség történeté-ben, amiből a szegényeket táplálták. Lefelé menet átmegyünk a Vértanúk kapuján, ahol a hatodik században rengeteg keresztényt meggyilkoltak. Lent négy bazilikát találtam. Három a Szűzanya tiszteletére, amiből egy ke-

resztelőtemplom. A legnagyobb bazilika az a szent hely, ahol a harmadik században kihirdették Mária dicsőséges mennybevitelét az efezusi általános zsinaton. A negyedik bazilika Szent Lukács evangélista sírja. Így tehát Efezus a kereszténység egyik legszentebb helye.

Életem szent búcsúhelyei

3-4 éves korban láttam, átéltem először életemben a bényi kutacska búcsújárás körmenetét, ünnepi nagymiséjét. A legényeket láttam díszmagyarba öltözve, a leánykákra emlékszem, piros csizmában mentek a körmeneten, pörge kis szoknyában, úgynevezett „hosszúderkú” népviseletben. Csodálatosak voltak a fejkendők, fejdíszek és vállkendők kivarrásai, kézimunkái. Az egész környék ünnepelte a Szűzanya közbenjáró hatalmát. Édesapám kint volt sátorral és üdítőitallal kínálta a vendégeket. Három évre rá Vágkirályfáról Tallósra mentünk búcsújárásra. Ezt a búcsújárást a Galánta környék jámbor népe ma is ápolja. Rá egy évre Nagyszombatba vitt el édesapám kerékpárral. Édesapám nagy kedvességgel megmutatta nekem a nagyszombati templomokat. Jó 15 évvel később egy évet töltöttem az ottani szalézi kisházban, érettségiző diákként, kispapként. Sokat asszisztáltam a Szent Miklós-bazilikában. Ott van elhelyezve a nagyszombati Szűzanya, amely Lukács evangélista képéről van másolva, és az ő közbenjárására szűnt meg a pestis a szlovák Kis-Rómában, Nagyszombatban. Ez a búcsújáráshely növekvő látogatottsággal dicsekedhet.

1936-ban Máriavölgyben jártam édesapámmal és ott láttam a 12. állomásnál édesapámat sírni, amikor énekelték, hogy „Magasan áll a Golgota ormán...”.

Csúzi pap koromban 1964-ben Fűr mellett voltam egy búcsújáráshelyen. Az én plebániámhoz tartozott ez a szent hely. 1690 táján e keresztút helyén állt egy 400 lakosú falu. Mikor a török pasa készült Érsekújvárt ostromolni, nem tudni miért, egy nap kiirtotta ezt a falut. Magyar tragédia.

Az udvardi Szent Kereszt búcsújáráshely arról híres, hogy ott tartották meg 1866-ban a magyar kiegyezés előtt a magyar urak, országgyűlési képviselők, az utolsó tervezetét és jóváhagyását, aminek következménye volt a Deák Ferenc-féle híres magyar kiegyezés az osztrák Habsburg-udvarral. Ezután az esemény után egy reményteli szép fél évszázad következett.

1993-ban Szentantálra, Bacsfára kerültem. 290 éves búcsújáróhely. Nagyban nagy hivatást éreztem a búcsújáró nép iránt. Egész Csallóköz, Mátyusföld, Ipolyság vidéke (Ságország), Nyitra mögötti falvak jártak Szentantálra. Minden búcsújárásnak külön programja volt. Egyszer a keresztény családokért, máskor az ifjúságért, harmadszor a modern istentelenségből való gyógyulásért, és nem utolsósorban környező népünk aktuális lelki sebeinek felépüléséért. A liturgikus imákon kívül minden változtatható ima a programolt búcsújáráshoz igazodott. Megismerkedett népünk a 120 magyar szentből a legtöbbjével. Új vértanúk új karizmái aktualizálódtak. A magyar püspöki kar, a bíboros úr, az érsek úr, a pannonhalmi főapát látogatott meg minket. Nagy magyar szónokok, Barsi Balázs és Bőjte Csaba ferences atya voltak a búcsújárásaink fő személyiségei. Úgy a papoknak, mint a híveknek új, modern keresztény hitről és modern életmódról kaptunk modern tanítást.

A kegytemplom, az ősi ferences kolostor, a csodálatos szép kálvária, reprezentáns tábori oltár, főleg a székelykapu a bejáratnál a búcsújárói kegyelmek díszai voltak.

Rengeteg képet, füzetkét, a búcsújárás történetéről, a búcsújáró imáról szétosztottunk. Azt óhajtottuk, hogy minden hazamenő búcsújáró felejthetetlen élményével friss boldogságot vigyen családjába.

A világ nagy búcsújáró helyei

Több mint 100 éve tündököl Lourdes. A francia finom léleknek búcsújáró helye. A földalatti bazilika a templomépítés új úttörése. Az emeletes búcsújáró bazilika a legrégebbi épület ott. Csodálatos a gyóntatóház, ahol 80 nyelven gyóntatnak. A búcsújáró fölött van másfél kilométeres keresztút, a magyar nemzeté a 13. állomás. A Gáve folyó másik partján a Szent Bernadett-bazilika található, ahol a templomtértséget 5-6 módon tudják módosítani a hívek száma szerint. Maga a lourdes-i barlang a csodás forrásokkal az egész búcsúareál központja. Minden nyelven kétszer imádkozzák naponta a rózsafüzért. Magyarul és szlovákul magam is előimádkoztam.

A következő nagy búcsújáró hely Fatima (Portugália). Az egész világ búcsújáró helye, ebben túlszárnyalja Lourdest is. A bazilikában a négy nagy Máriatisztelő között a mi Szent Istvánunk szobra is áll. A bazilikától 2 km-re nagy keresztút van, amelyben újra a 13. a magyar népé. Ez a keresztút az amerikai magyarok jóvoltából gyönyörű szép Nagyboldogasszony-templommal fejeződik be. Szent István felajánlja a magyar Szent Koronát

a Nagyboldogasszonynak. A kápolna akkor épült és akkor érte fénykorát, amikor itthon ateizmus volt.

Nemrég hagyta jóvá sok évtized után az Egyház Medjugorjet (Bosznia és Hercegovina). Az oroszok bombázni akarták, de akkor nagy köd ült az egész völgyre. Így megmenekültek az emberek a pusztulástól. Rengeteg ember gyónik, áldozik és minden nyelven mondják a rózsafüzért. Magyarul és szlovákul is előimádkoztam ott. Medjugorje különlegessége, hogy a falu fölött lévő hegyen borzasztó fárasztó módon engesztelésből a sziklás úton kell felhaladni.

Mária műve

1966-ban zarándokoltunk Rómába. Közülünk egynek ellopták a bőröndjét. Tanácstalanul nézegettünk egymásra. Akkor ismeretlen kedves fiatalok csatlakoztak hozzánk. Felajánlották a segítségüket. Nem értettük, hogy miért minket, ismeretleneket, ilyen szép szeretettel felkaroltak.

Hazatérésem után elkötelezve éreztem magamat, hogy én is ezt a példát kövessem. Így kerültem eleven kapcsolatba a Fokoláre-mozgalommal. Akkor jártunk a mozgalom egyik központjában Rómában.

Abban az időben gyakran találkoztam Cifaldi Terezával. Ezek a találkozások a friss karizma első mély élményei voltak. H. Laco gyakran meglátogatott öcsém társaságában a balonyi plébánián. A leányok Terezával giornát tartottak Medve mellett a Duna szép ligeteiben. Boldogan vittem ki nekik az eucharisztikus Jézust. A hetvenes években jártunk Máriapoli-ra Erfurtba, Görlitzbe, kétszer Halberstadtba, Berlinbe és Huisburgba. Az utóbbiban egy bencés apátságban, ahol a német püspöki kar pasztorációs szeminárium volt. Nagy meglepetésünkre Morovitz nevű apát úr volt.

Felejthetetlenek voltak a plébániai találkozásaink a menházban (U krížov) Plavcsiban, Szepescsütörtökön, Rajec-fürdön és még másutt.

Ezek a helyeken mély papi egységben és karizmatikus szeretetben találkoztunk.

Habár sokan találkoztunk, akár Németországban úgy otthon is, mindenütt Mária különös oltalmáról voltunk meggyőződve. Abban az időben ismeretlen tettesek meggyaláztak egy partizán emlékművet. A völgy tele volt detektívekkel, minket pedig közről láttak és meg sem kérdeztek. Újra meggyőződünk Mária csodálatos védő palástjáról. Később gyönyörű emlékem van, hogy testvéremnél, Jánosnál és a Trizuljak család műtermében több mint kétszáz

jelenlévő számára szentmisét mutattam be. Mind ez akkor Natália és Graziela jelenlétében történt. Gyakran találkoztunk a cseh foko-lárokkal is. Köztük a mostani kardinálissal, M. Vlkkal és a pilzeni püspökkel Ferencsel és Pilik Károllyal. Mindenekfölött talán a legnagyobb kegyelem, hogy tíz évig járhatunk évente Castel Gandolfo-ba. Ezek az évi találkozások alkalmat adtak arra, hogy az egész földkerekség papjaival találkozhattunk. Néha hétszáz pap volt jelen. Chiara Lubich minden éven új karizmatikus meglepetéssel ajándékozott bennünket. A leggyönyörűbb az volt, amikor az ő *Paradiso* élményeiről beszélt nekünk. Ezek nagyon bizalmas és titkos ajándékok voltak számunkra. Egy esetben köztünk volt Sodano államtitkár úr is. Néhányszor magam is elmondtam karizmatikus tapasztalatomat. Amikor Chiara beszélt a Szentlélekről és a következő évben a Szentháromságról, akkor hallottuk először a szent személyek közelségét, végtelen szeretetét és ezeknek a titkoknak új teológiai megfogalmazását. Ezek a dolgok már az *Abba* teológiai iskola megfogalmazásai voltak. 1986-ban Lopianoban voltam tíz hétig. A papi otthonban Vivajo-ban, Incisaban laktam. Sokáig miséztem a kollégiumban a leányoknak és naponta Monte Giallo-ban a fiúknak. Szintén nagy búcsús csoportnak San Benedetto-ban. Azok végtelen boldog napok voltak számomra.

Mindennek koronája és csúcsa volt Chiara 2001-es látogatása Prágában és Pozsonyban. Átéltük nagy hivatásunkat, mint közvetítők kelet és nyugat között. Számunkra hihetetlen remény volt, hogy Chiara beszélt a szlovák parlamentben és a püspökatyáinkkal is találkozott.

A parlamentben kérte a képviselőket, hogy úgy szeressék az ellenzék pártját, mint saját pártjukat. A püspökatyáktól azzal távozott, hogy „úgy éreztem magamat, mint az Úr Jézus Krisztus az apostolok között”.

Kérem az Úr Krisztust, hogy tovább is növekedhessek ebben a feladatban, amit a Szűzanya ránk bízott az új idők szolgálatában.

„Szoci” fonáságok

1952-ben Pozsonyeperjesen (Jahodná) megvettem az első autót, amely az egyetlen autó volt a faluban.

Én lettem a mentős a faluban. Burgonyaszedéskor (boszorkánynak hívták a burgonya szedőgépet) egy fiú eltörte mindkét lábát, azonnal vittem a kórházba. Ordított szegényke fájdalmában. Máig sajnálom, hogy ráordultam, hogy te férfi vagy. Azóta már találkoztam vele.

Nagy István volt az egész környék legbámultabb gyümölcstermesztője. Nagy kommunista volt. Velem mindig bizalmaskodott. Megtörtént, hogy egy ládába piros és sárga őszibarackból vörös csillagot rakott ki. Együtt vittük a központi bizottságra. Ezermester volt, a templom javításánál ezer dologra használtam. A Duna utcában élt egy 90 éves bácsi, Pattantyús Ágyuöntő Ferenc. Katonaújonc korában gyónt utoljára. Én gyakran látogattam őt, előttem már 3 papot kidobott, egyszer sem említettem neki, hogy Feri bátyám 72 éve nem gyónt. A szomszédban voltam gyóntatni, és futólag bemenne mondtam neki, hogy mit csinálok és kérdeztem most engem kidob-e, azt mondta nem gyerek, gyere, gyóntass meg.

Pozsonyeperjesen a sekrestye bejárata fölött 3 m²-es háromszínű vakolat véséssel sgraffitot csináltam. A vakolat festés képének neve Krisztus az élet ura. Nagyon nehezen viselték a kommunisták, sokszor a fejemhez verték, de titokban örültek, hogy a falunak egy műemléket csináltam.

Eperjesen továbbá felépítettük a falu kultúrházát és minden ajtónál két oldalra szívmagasságban Szűz Mária medaliont falaztunk be, amik a mai napig ott vannak.

Mikor Pozsonyeperjesre mentem, nem volt plébánia, megboldogult elődöm, Nagy József házában laktam. Otlétem után két évre alkalom nyílt visszaszerezni a traktorállomástól a plébánia épületét és 3 hold kertet, ami akkor hallatlan volt. A falu legnagyobb kommunistája, Sanyi bácsi azt mondta, plébános úr, maga a gyűlésen hallgasson, mert akkor nem adják vissza, majd én elintézem.

Pozsonyeperjesről büntetésből Csúzra helyeztek. Az egész környéken a legnagyobb kommunista falu volt. 80 párttitkárt és szövetkezeti elnököt szállítottunk a járásba. A templom feketére volt mázolva, otromba márvány szószék és oltár volt. Mindet kidobtuk. A kommunisták el se tudták képzelni hogy ilyet lehet csinálni. Szent Erzsébet volt a védőszentünk, 80 évvel idősebb volt a templom mint a kassai Szent Erzsébet-székesegyház. A mi templomunkat Nagy Lajos édesanyja, Erzsébet építtette. 3 nagy tábla oltárképünk volt. A falu tanácselnökének segítségével elmentünk a közép-szlovákiai betongyárba, mert azt mondta a gyárigazgató, hogy ad két vagon betont, ha jön a pap és fogja őt kérni. Én elmentem és kértem. Attól a pillanattól az 50 cm-es sár megszűnt Csúzon. Meglátogattam ott a plébánost, József atya jezsuitát, és ő ajánlotta nekem a fűrésztelepen az ő ismerettségét. Másfél vagon gerendát vettünk, lemodelleztük a templomtetőt, és a templom mellett előre elkészítettük az új templomgerendázatot. A hívek pénteken ledobták az öreg tetőt, és szombaton 200 brigádossal 6-7 csoportra osztva föltettük az új

tetőt. Akkor elfogyott 30 liter pálinkám, 100 liter borom és 200 liter söröm. Délután 5-kor egy m² volt már csak a sekrestyén, ami nem volt befedve, és hirtelen nagy zápor jött. A sekrestye úszott, mi pedig dicsértük az Istent a száraz benti templomban.

Mielőtt Csúzra mentem volna, az ottani kommunisták megrendezték az első szocialista temetést. Díszlovésekkel és rezesbandával volt megszervezve. A temetés befejeztével a legöregebb kommunista, István bácsi odatért a nyílt sírhoz, és kiadta a parancsot, testvéreim imádkozzunk elhunyt testvérünkért: „Miatyánk,...”

En hálát adtam az Istennek hogy utána mentem oda, és soha többé semmilyen szocialista rendezvény a templom körül nem volt.

A második és harmadik sgraffitomat Csúzon csináltam, a fürdő főépületére, a napfény örömről. A harmadikat a sporttelep homlokzatára, egy gyönyörű Szent Kristóf alakot, aki egy futball-labdába rúg.

A prágai hatos búrónak egyik tagja a mi tanácselnökünk volt. Egyszer elkeseredve jön hozzám, és mondja: „Plébános úr, nekem angyali feleségem van és még gyönyörűbb 8 éves kislányom. Mind a hárman azon sírunk, hogy a mi kislányunk nem lesz elsőáldozó”. Megöleltem a palit és azt mondtam neki, hogy tud-e titkot tartani. Igen volt a felelet. Kedves feleségével elkészítjük a kislányt elsőáldozásra és két hónap múlva egy keddi napon megáldoztatom.

A plébániám területén volt egy keresztút kápolnával. Évente oda jártunk pünkösdbúcsúra. A török időkben Csúzon volt 9 borpince. A pasa ott ütötte föl főhadiszállását. Rövid időn belül a pasa elvesztette a bizalmát a környező népek felé kémkedés miatt, és a kálvária helyén 4-500 lakosú falut egy nap alatt legyilkoltatott.

Galántai pap koromban a főnökömmel jártunk hetente tornázni. Ott az én kollégáim megtudták, hogy az esztergomi szemináriumban bronzérmes szertornász voltam. Attól fogva nekem kellett vezetni a tornát, nem ment a fejükbe, hogy sportember a papjuk.

Alapítottunk ifi futballcsapatot, sőt olimpiát is rendeztünk. Senki sem tudta, hogy a környező faluk ministránsai vannak ott.

Galántán alapítottunk gitárzenekart is. Bacsfán pedig húsztagú rezesbandát.

1968-ban, augusztusban, Szent Isván-napján megszálltak bennünket az oroszok és az ő társaik. A kertem végében helyezték el az öreg kastélyban az orosz katonákat. A kommunisták olyan szigorúak voltak, hogy nem adtak nekik enni. Akkor vettem 30 kenyeret, 5 tábla szalonnát és hagymát, és reverendában személyesen vittem nekik az ételt.

Még visszamegyünk Lévára. Az ottani fiatal gyógyszerész azt mondta, alapítsunk keresztény magyar művelődési központot zárt ajtók mögött. Anynyira titkoltuk, hogy még kedves szent életű főnökömnek, Ádám bácsinak sem mertük elmondani. Kb. 15-en minden vasárnap találkoztunk a főtér patikája fölött és a legkülönbözőbb problémákat beszéltük meg.

„Gyermekeim“

Azokról a megszületendő gyermekekről van szó, akiknek édesanyjuk sírva jött hozzám, hogy nem tudják világra hozni gyermeküket.

Az első ilyen eset 1964-ben fordult elő életemben Csúzon. József ács-mester tölgyfából gyönyörű oltárt csinált nekem. Munka közben elkezdett sírni, arról panaszkodott, hogy Erzsébet nevű feleségével 8. gyermeküket várják, hogy elveszítik, mivel a vérképük ellenséges volt. Mikor meghaltam mire panaszkodik, leszaladtam a plébániára, hoztam egy Jézus Szíve képet, rátettem a plébánia pecsétjét és azt ígértem nekik, hogy a 8. gyerek megmarad és aláírtam. 20 évre jöttek Galántára megköszönni, hogy mind a hárman egészségesek.

Ivetát egyik plébániámon barátnőjével együtt készítettem fel a kolostori életre. 180 apácám volt akkor ott. Mielőtt beléptek volna a kolostorba, az egyik férjhez ment, a másik pedig nem egész egy évre Tuniszból hozott haza egy babát. Napi áldozók a szülők, ő is, és jöttek, hogy nem tudják elvállalni ezt a nagy szégyent, hogy adjak tanácsot, elvetessék-e a gyermeket. A válaszom az volt, hogy ez a gyermek mérhetetlen örömet fog nekik okozni, és már évek óta ez a gyermek a legkedvesebb ajándék és áldás a számukra.

Pozsonyban egy tanárnő a következő anyuka. Megoperálták kétszer a fejére, 7cm-es sebet nyitottak rajta, és az orvosok szerint nem lehetett gyermeke. Evita példás életet élt, és az orvos állandóan veszélyesnek tartotta a gyermekvállalást, én pedig mondtam nekik, hogy férjével együtt kérjék ki azt a pillanatokat az orvosoktól, amikor nem 100%-os a veszély. Egy évre rá, a második operáció után, Evita rendbejött. Vállaltak gyermeket, Andorkára keresztelték, kicsinek született, de 5 hónapra már 5 kilós volt és rendbejött.

30 évvel ezelőtt Dunaszerdahelyen voltam plébános, és jött hozzám egy kedves anyuka: „Atya kérem, 7 gyermekünk van, nem vállalhatjuk a nyolcadikat“. Én azt mondtam, a hét gyermeknek a kedvességét a nyolcadik felül fogja múlni, és őt fogják legjobban szeretni és ő lesz a legnagyobb örömük. A kislány ma 30 év fölött van.

Ministránsaim, kispapjaim, apácáim

Csúzon Ferike talán az életem legszebb ministránsa volt. Az egyik szép napon Ferike hosszú haját engedett, piros zakóban és zöld nadrágban kezdett járni. Mária néni kétségbe volt esve. Kérdeztük tőle, talán valami bűnt követett-e el Ferike, ha nem, akkor miért van megijedve. Maga Ferencke mérhetetlenül meglepődött, hogy a pártjára álltam. Két hónap múlva magától elhagyta saját esztelenségét.

Galántán reggeli mise után jöttek a vonatról a gimnazisták. Félúton bementek a templomba. Figyeltem őket. Egyik fiatalember föltűnően szépen volt öltözve, nyakkendővel, és én megszólítottam. Bemutatkozott, Filo Vladimír vagyok.

Kitüntetéssel érettségizett, és onnan egyenesen jött hozzám a plébániára, hogy ő pap szeretne lenni. Azonnal telefonáltam Lazík püspök úrnak, hogy ő fogadna-e bennünket azonnal. Fölvittem őt bemutatni. Ott voltam a szentelésén, ketten szenteltük az egyetlen kispapunkat, ma Rozsnyó megyéspüspöke.

Bokros Sanyikát harmadéves korától gyötörték a titkos rendőrök. Ötödéves korában gyógyíthatatlan beteggé vált és Gábriš püspök úrral szabályos harcot kellett vívnom, hogy beteg kispapomat szentelje föl halála előtt. A rendkívüli kérés megrázó napokat rajzolt elénk. Két napjára primíciája (elsőmiséje) után meghalt.

Bíró Sándor nagyon kedves lelkiatya, most Bakán vezeti a hívő sereget.

Hodyban 1968-ban nagy primíciát rendeztünk Malženický János számára. Ő akkor már évek óta titokban föl volt szentelve. Össze kellett szednem a szemtanúkat, mert írást akkor nem lehetett róla kiállítani, hogy föl volt szentelve. Ma Hodyban él nyugdíjban. A híres Dermek atyával voltunk a primíciás szónokok.

Isten különös kegyelmének tartom, hogy egész papi életemben a kedves-nővérek nagy ajándék voltak számomra.

Csúzi pap koromban nyolc rendnek, 200 apácának voltam plébánosa és gyóntatója. Az egyes rendek karizmáit először kezdtem kíváncsian megismerni. Először találkoztam a bazilitákkal és a többi rendekkel. Ott láttam először szembemisézést.

Galántán már öntudatosan hívtam és megbíztam apácákat hitoktatással. Orsolyákat hívtam Galántára és két rendem volt Hodyban.

Valami csodálatos élmény volt számomra, hogy 15 évig két rendnek, a Congregatio Jesu-nak és a Szent Ferenc leányai-nak voltam plébánosa. 180-an vol-

tak. Az előzettekkel egy épületben laktam. Az én plébániatemplomomat használták. Éjjel-nappal bármikor jöhettek győnni, nagyon nagy ajándék volt számukra.

Püspökök, előljáróim

Minden pap, amikor készül a papságra, választ magának püspököt. 1942-ben, első püspököm, Serédi Justinian, bíboros hercegprímás, Deáki szülöttje, jómagam pedig sellyei, tehát földiek vagyunk. 1945-ben, nagyszüretkor halt meg, nem kapott a cukorajándékára gyógyszert és az végzett vele.

Szlovákiában első püspököm Jantusch Pál volt, én akkor menekült kispap voltam, háborúból, frontról, és megérkeztem Nagyszombatba, azzal fogadtak, ne félj gyerek, én megmentlek téged a németországi és oroszországi elhurcolástól. Abban a pillanatban nagyobb tisztelettel néztem rá mint a németek és az oroszok akkori vezéreire. Kisszemináriumban voltam, szalézi studentáttal, külön köszönöm Istennek, hogy akkor egy évig szalézi kolostorban lakhattam. Megtanultam szlovákul, de nem volt semmi állampolgári jogom, magántanuló voltam. Harmadéves koromig a stúdiumomat sem ismerték el. Az első év végén Pozsonyból Győrbe mentem érettségizni, és így a harmadik bencés intézetben nevelkedtem, Komáromban 1938-tól, 1942-től pedig esztergomi bencés gimnáziumban és 1946. májusában érettségiztem Győrben. Papp Kálmán püspök atya az érettségim után Bécsbe akart küldeni, de én nagy öntudattal kijelentettem, hogy rám Szlovákiában van szükség és hazajöttem üldözött magyar testvéreim közé, akiket akkor erőszakkal vagyon nélkül Magyarországra telepítettek és kényszermunkára hurcoltak Csehszágba. Ahogy láttam 1943-ban Galántán a zsidókat bevonatolni, ugyanígy kis batyuval Galántán láttam magyar testvéreimet is elhurcolni. A másodév végén nosztrifikáltam a magyar érettségit. Ugyanakkor már végeztem az államvizsgákat is a doktorátusokhoz. Harmadik év végén biblikumból, negyedik év végén egyházjogból, egyháztörténelemből és egy éves pap voltam, amikor Gútárról licenciátusra mentem. Egy évre rá megkísértem a doktorátust, írtam disszertációt magyarul, az ember mesterséges megtermékenyítéséről. 1954. júniusában doktorandus társamat doktorrá avatták, Korec Józsefet, engem pedig elmarasztaltak.

A következő püspök atyám, akit nagyon tiszteltem, Lazik Ambrus. Ő szentelt pappá, Pázmány sírja fölött a pozsonyi Dómban, akkor ötven letünk papok: Eibner Ferenc, Medek Milán, Martinkovics József, és én. Lazik

püspök atyának hálás vagyok, mert 1969. február 14-én Rómába küldött tanulmányokra. A Gregorián egyetemen lelki életet tanultam.

A következő püspök atyám Gábriš Gyula, aki megkülönböztetett szeretettel volt irántam. Titkára voltam 1980. októberében és novemberében a családról szóló püspöki zsinaton. Olaszul minden szót összegyűjtöttem a zsinaton, angolul, németül és franciául, eredetiben is megvan nálam a vatikáni sajtóiroda dokumentuma. Külön öröm volt, hogy naponta kétszer is láttam a Szentatyát, megismertem a világ leghíresebb püspökeit, Tomášek Ferenc bíboros úrral laktam egy folyosón a Collegio Romano-ban. A bíboros úrral és püspökömmel jártam a csehszlovák nagykövetségen, ami akkor valami rendkívüli nagy élmény volt számomra. Megcsodáltam Tomášek bíboros úr bölcsességét az ateisták iránt és sok dolgot megtudtam a püspököm küzdelméről azon a találkozáson. Gábriš püspök atyával készítettünk könyvet Szelephényi György bíborosról, aki püspökömnök földije volt. A magyar forrásokat én gyűjtöttem össze és fordítottam szlovákra.

A következő püspököm Sokol János érsek, akit csodálok, hogy 10 plébániát emelt Pozsonyban, meghívta a szerzeteseket a fővárosba, gyönyörű érseki palotát építtetett Nagyszombatban. Ő ajándékozott meg a Monsignore címmel. Akkor lettem pápai káplán. Most tiszteletemet és hűségemet Zvolenský Stanislav érsek atya iránt mutatom ki.

Szentjeim

Elsőként emlegetsem kalkuttai Boldog Teréz Anyát, akivel Pozsonyban és Rómában többször találkoztam. Legnevezetesebb találkozásom azonban Berlinben volt 1986. júliusában a berlini Szent Család plébánián. Halbertstadt-on vettünk részt teológiai stúdiumon, ahol szent Albert tanított, utána a berlini Hedvig nővérek láttak minket vendégül, ahol a Teréz Anya nővérei a Hedvig kórházban ápolták a gyógyíthatatlan betegeket. Teréz Anya írt a mi breviáriumunkba (imakönyvünkbe) is: „Be humble like Mary, that you be holy like Jesus. God bless you, mother Teresa“. Életem legszebb élménye és ereklyéje maradt.

A következő szentem Boldog II. János Pál pápa, akivel többször együtt miséztem Pozsonyszőlősen, Kassán és a pápa 50-éves pappá szentelési jubileumán Szent Péter sírja fölött. Ez különös kegyelem volt. Ott hosszabban is elbeszélgettem a pápával, mindegyikünkhöz odajött, családukat, plébániámat, kedvesnővéreimet a pápa áldásába ajánlottam. Külön kegyelem volt



Találkozás II. János Pál pápával

a kassai koncelebráció, mert ott kaptam ötödik védőszentet, Szent Pongrác István kassai vértanút. Olyan mosolygómény is megtörtént velem, hogy a Szent Péter téren nálam fejezte be a pápa a vizitációt és amikor visszatért néhány perc múlva, megint nálam kezdte, tehát egy pápai kihallgatáson kétszer is beszéltem a pápával.

1946. augusztában, Bagin Antal tanár úr Bélaszalatnyán (Belušské Slatiny) nyári teológiai kurzust szervezett. Az akkor szlovák püspökök eljöttek közénk, s közöttük volt Gojdič Pál eperjesi püspök atya is. Kesztyűvel a kezén jött közénk. Skrábik András beszercebányai püspök urat megkérdeztük, miért van kesztyű a kezén, magyarázata szerint Krisztus sebeit hordozza a kezén. A többi püspökök vidámak voltak, beszélgettek velünk, ő egy szót sem szólt. Jantausch püspök úr nagy derűnkre 85 évesen azt mondta nekünk, tisztelendő urak vigyázzanak, mert én mondom öregember, az emberi test végig meleg marad.

Az ő segédpüspöke, Hopko Bazil, 1969 Szent Cirill napján, február 14-én, szentbeszédet mondott nekünk Velehradon. 23 szláv nemzetpárt mondott el a szentbeszédben, akik gyűlölik egymást, és arra kért bennünket, legyünk a megbékélés apostolai. Börtönben halt meg. E két püspöknek (Gojdič és Hopko) dokumentumos ereklyéi vannak nálam.

A következő szentem Brenner János győri vértanú pap, érettségim napján Győrben szabadult a börtönből 1945. júniusában. Tőle hallottam először az ateisták kegyetlenségét a börtönben. A győri szeminárium kertjében 3-4 órán keresztül mondta el tapasztalatait. Körülbelül 10 évvel ezután egy éjjel kicsalták a plébániára, beteghez hívták, s azon az úton meggyilkolták. A győri székesegyházban van véres karingja, amiben az úton az ateisták meggyilkolták és a burza, amelyben vitte az Eucharisziát. Nemsokára a szentek között fogjuk tisztelni.

A következő vértanú szentem, akivel egyszer találkoztam, Bergendi János volt, aki Vágkirályfáról származott, tehát földim volt. A Svoy Lajos püspök atya titkára volt. Orosz katona lőtte le őt a fehérvári nők védelmében. János ott van eltemetve a székesfehérvári püspökök között.

Nagyszombatban a front után egy szalézi atya, Zeman Titus engem számtanra meg fizikára tanított. Egy évig együtt laktunk a szemináriumban. Börtönben halt meg, és már a boldoggá avatási pere előtt vagyunk.

Kárpátalján Romža Tódor görögkatolikus püspök úgy lett vértanú, hogy teherautóval az ő paraszt szekérének nekimentek és agyontaposták. Valószínű a kórházban gyorsították a halálát injekcióval. Ezek a dokumentumok benne vannak a boldoggá avatási perében.

A következő szent, akit életemben láttam, Meszlényi Zoltán esztergomi vértanú püspök. 1942-ben ismertem meg. Sokszor voltam vele szent zsolozsmán a bazilikában, tanított nálunk a szemináriumban, mindig mosolygós és roppant kedves embernek találtam.

Vidám, kedves, udvarias jelenség volt. Rómában végzett, mi csölónak hívtuk, mert olaszosan ejtette ki a mi germános latinságunkat. Drahos János után esztergomi adminisztrátor lett és a kapott parancsokat, amit a párt ráerőszakolt, nem teljesítette. Kimondhatatlan sokat szenvedett a börtönben. Ott halt meg. Igazi vértanú. 2009-ben boldoggá avatták. Az esztergomi bazilikában a kassai vértanúk oltárába helyezték el. Ez az oltár a bazilika jobb mellékhajójában van. Szabadjon bocsánatot kérni pajkos, fiatalos tiszteletlenségünkért, amivel őt illettük.

Az üdvösség rózsafüzére!

A szentolvasó imádságának történelme van. Az Apostolok Cselekedeteiben a Boldogságos Szűz Máriával együtt végzett imádságról olvasunk.

A szerzeteseknek a 3. században már egy előre átgondolt, vezetett imádságuk létezett. A zsolozsma és a rózsafüzér első lépéseit Szent Pachomius, Remete Szent Antal, Szent Ágoston és Szent Benedek határozták meg. A rózsafüzér imádság mai formáját Szent Domonkosnak köszönhetjük.

A világosság rózsafüzérének titkait a boldoggá avatott II. János Pál pápa hirdette ki. Ezt szeretnénk tovább fejleszteni az üdvösség rózsafüzérével. Így lépünk II. János Pál nyomdokaiba, aki a rózsafüzér imát újabb gazdagsággal egészítette ki, integrálta belé az Üdvözítő életét.

Az üdvtörténet rózsafüzérével a Szentírásan keresztül imádkozhatjuk Isten jóságát, a Föld teremtésének kezdetétől egészen Jézus Krisztus ítélőszékéig. A rózsafüzér Üdvözlégy Mária imájánál a Jézus nevét kiejtve fog következni egy dicsőséges üdvtörténeti esemény. Ezekben a Szentháromság csodálatos jósága mutatkozik meg az ember iránt.

Az első rózsafüzért vasárnap ajánlom imádkozni: Rózsafüzér a Szentháromságról. Mindegyik titok Jézus Krisztustól származik, aki az egyedüli

kinyilatkoztatója a Szentháromságnak.

A második rózsafüzért az első munkanap ajánlom imádkozni, hétfőn: Krisztus misztikus művéről, melyet az Egyház már kétezer év óta végez.

Kedden tanácsolom imádkozni a kinyilatkoztatás rózsafüzérét, az Ószövetséget. Isten szépségét szemléljük a teremtéstől kezdve, ezt követően a Messiásról szóló jövőndölesekéről hallunk, melyek átmennek a krisztológiába.

Szerdán teljes szépségben szemlélhetjük az Üdvözítő születését.

Az ötödik rózsafüzért Boldog II. János Pál közreműködésével kaptuk, Jézus nyilvános működését. Az Oltáriszentségről szóló utolsó tized a legmeghatóbb.

A fájdalmas rózsafüzér az üdvtörténet középpontjával van megkoronázva: Urunk, Jézus Krisztus keresztre feszítésével. Az Üdvözítő kereszten kimondott szavaival találkozhatunk benne.

A hetedik rózsafüzérben a feltámadás nagy eseménye jelenik meg, valamint a mennybemenetel, a Szentlélek elküldése, és az Anyaszentegyház megszületése. Ezek Isten szeretetének drámai eseményei.

Láthatjuk, hogy a szentolvasó, a rózsafüzér a Szentlélek és az Istenanya műve. Megkaptuk az üdvtörténet teljes kánonját. Örömmel éljük át üdvösségünk titkait, és vessük mélyen lelkünkbe Mennyei Atyánk végtelen jóságát.

RÓZSAFÜZÉR

Szemlélődjünk a megváltás titkairól



Befejezés

Amiket leírtunk, azt Isten irgalmába ajánljuk. A végtelen hatalmú irgalmas Isten nagy üdvözítő tervében reméljük, hogy valamiben engedelmeskedtünk, helyet és lehetőséget adtunk Isten végtelen működésének.

Az egész világon úgy tűnik föl, hogy az emberség, humanizmus fokozatosan előretör. Isten egyházának ez jól jön, mert új lelkeséget akarunk az emberiség javára. Szolgálatunk Isten akarata és az ember egyetlen boldog, biztos jövője.

Az emberiség új jövője a családreformban lesz. A nő, az édesanya méltósága nyilvánuljon meg az új élet ajándékozásában. Az édesapa elsőbbsége, prófétai hivatása és bölcsessége nélkül semmi sem tud megvalósulni. A gyermek végtelen boldogító hatalma áradjon a fiatal szülőkre. A gyermek szépsége töltse el örömmel a szép édesanyákat és a férfiszépségben tündöklő édesapákat.

A boldogabb jövőnek az ígérete tehát az igazi család. Minden érték hordozója, elindítója a 3-4 éves gyermekben az édesanya természetes adottsága és az édesapa bölcsessége lesz. Minden érték tehát onnét van, milyen harmóniában élnek a szülők.

Krisztus titokzatos teste, az Egyház, nélkülözhetetlen és pótolhatatlan isteni küldetése az, ami az emberiség számára egyedülállóan és sorsdöntően fontos. Az emberiség jó jövője azon múlik, hogy az Egyház küldetésében fölismerhető lesz-e mindenki számára. Isten Egyházának ajándéka az emberiség számára a boldogító eszköz. Érett lesz-e az emberiség arra, hogy Isten ajándékát alkalmazni tudja a mindennapi életben.

Mindenesetre reménységgel és biztos reménnyel nézünk a jövőbe. A földi élet növekvő boldogságában minden egyes ember számára a Mennyország biztosítása a legfontosabb.

A szerző életének adatai

1928. július 4.	született Vágkirályfán.
1934 – 1938	alapiskola Nagymácsédon.
1938 – 1942	bencés gimnázium Komáromban,
1942. szept. 5.	kisap az esztergomi szemináriumban,
1946 június	érettségi a győri bencés gimnáziumban, majd a nagy- szombati kisszeminárium kisapja,
1946 -1951	teológia Pozsonyban, egyúttal végzi az államvizsgákat a doktorátushoz.
1951. június 29.	Lazík püspök úr pappá szenteli.
1954. június	disszertáció: De foecundatione artificiali. Megvédve Spesz és Faith professzorok előtt. A titkos rendőrség utasítására Straka József professzor frusztrálja.
1951	káplán Léván, 1952 Gútán, 1953 Ógyallán, 1954 – 57 Galántán.
1957 – 1963	plébános Pozsonyeperjesen.
1962	sgraffito Pozsonyeperjesen: Jézus az élet Ura.
1963 – 1967	plébános Csúzon. Két sgraffito: Örvendetes nap, Vidám futball
1966. június 14.	a teológia doktora. Disszertáció: De transsubstantiatione eucharistica secundum Thomam Aquinatum et Dun Scotum
1967 – 1970	plébános Galántán. Galántán ekkor 1000 diákkal előre tör a hitoktatás, hatan tanítanak. Ennek következménye a büntető diszpozíció Balonyba.
1967 – 1968	Lazík püspök úr megbízásából a pozsonyi CM fakultáson a levelező tagozaton morált tanít.
1967 – 1968	római tanulmány (Pont. Gregoriana universitate – Istitu- to Spiritualitate).
1970 – 1978	plébános Balonyban. 1977 rövid év alatt elkészült egy új háromszintes plébánia. Rajta vasmodellezett plakett: Eucharisztia (170 cm x 140 cm).
1972 – 1991	dunaszerdahelyi kerület esperese.

1978 – 1993	plébános Dunaszerdahelyen.
1980. szept. – nov.	Gábris püspök úr titkára a Világ püspökeinek zsinatán, a Családról.
1992 – 1993	Tondra püspök úr betegsége alatt a szepeskáptalani CM teológiai intézeten morált tanít.
1993 – 1995	Nyitrán, a CM teológiai intézeten a levelező tagozaton pasztorális teológiát és kateketikát tanít.
1992	megalapítja Dunaszerdahelyen a Szent János alapiskolát.
1993 – 2008	a szentantali búcsújáróhelyen plébános.
2007	Kinevezés pápai káplánná (Mons.).
2008	Pozsonyi Dóm plébánia káplánja.